

TREBALL FINAL DE GRAU

Escola Austríaca d'Economia

**UNA CORRENT ECONÒMICA MÉS REALISTA
SOBRE ELS AFERS ECONÒMICS ACTUALS**

AUTORS, TEORIES I REALITATS.

09/04/2019

Universitat de Girona

Alumne: Miquel Cantenys

Tutor: Pau Ramió

Grau: Economia

Agraïments

Aquest treball no només és fruit d'en Miquel Cantenys. És fruit de moltes altres persones que, sense la seva ajuda, predisposició i atenció, no hagués sigut possible.

Gràcies en primer lloc a la família, per recolzar-me, donar-me ànims i confiar sempre tant en mi i les meves capacitats.

Gràcies a tots els autors de llibres llegits sobre l'escola austríaca i qualsevol contingut relacionat amb l'economia i que ha sigut aprofitat en el present treball. Tots ells han sigut l'impuls i la motivació que m'han fet realitzar aquest TFG.

Gràcies a la Universitat de Girona i tots els professors/es que la formen. Per deixar-me acabar la carrera amb el present treball, a més de tota la formació i atenció rebuda. També pel tracte personal, humà i proper rebut, és d'agraïr.

I per acabar, i el que ha viscut de primera mà tot el procés del present treball, a en Pau Ramió, el meu tutor. Gràcies per posar-me les coses tant fàcils i per entendre'ns a la perfecció en tema temps i feina. El present treball també és fruit de la seva persona.

Resum

El present treball té com objectiu principal perseguir la curiositat. Una curiositat envers “l’statu quo” que pateixen algunes institucions alhora d’ensenyar economia. Així doncs el que preten el present document és d’introduir l’escola Austríaca d’economia, desenvolupar les principals idees i autors, a més de posar-ho de manifest amb dades i situacions reals.

Abstract

The main objective of this work is to pursue curiosity. A curiosity respect the “status quo” that some institutions suffer when they want to teach economics. So, what this document intends is to introduce the Austrian school of economics, develop their ideas and authors, and put everything into practice with situations that are happening nowadays in our society.

Índex

Agraïments	3
Resum	4
Abstract.....	5
Índex	6
1. Introducció.....	8
2. Escola Austríaca d'Economia.....	10
2.1. Història i principals autors	10
2.1.1. Carl Menger (1840 – 1921).....	10
2.1.2. Eugen von Böhm – Bawerk (1851 – 1914).....	10
2.1.3. Ludwig von Mises (1881 – 1973).....	10
2.1.4. Friedrich A. Von Hayek (1899 – 1992)	11
3. Teories principals de l'Escola Austríaca	12
3.1. Teoria austríaca del cicle econòmic	12
3.1.1. Actual funcionament del cicle econòmic	12
3.1.2. Explicació teoria austríaca del cicle econòmic	13
3.2. La acció humana	15
3.3. La funció empresarial	16
3.4. Eficiència dinàmica.....	18
3.5. Teoria subjectiva del valor.....	19
3.6. La inversió en valor	20
3.7. Impossibilitat del socialisme.....	21
4. Escola austríaca d'Economia versus Escola Neoclàssica.....	23
4.1. Comparació idees principals	23
5. La realitat econòmica.....	25
5.1. Anàlisi cicle econòmic 2000 – 2018	25
5.1.1. Correlació entre variables.....	26
5.2. Situació actual corba de tipus Estats Units	29
5.3. Teoria del valor	34
5.4. Crítiques.....	36
6. Conclusions	37
7. Bibliografia.....	39
8. Webgrafia	40
9. Annexos.....	42
9.1. Annex 1: Evolució deute públic Espanya últims (2000-2017).....	42

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

9.2.	Annex 2: Mecanismes de transmissió de la política monetària del BCE	43
9.2.1.	Annex 2.1. Explicació	43
9.3.	Annex 3. Diferències Economia austríaca versus Economia neoclàssica	46
9.4.	Annex 4: Dades econòmiques recents a Europa	48
9.4.1.	Annex 4.1. Creixement anual PIB Eurozona (2000 – 2017).....	48
9.4.2.	Annex 4.2. Inflació anual i mitjana a Europa (2000 – 2018)	49
9.4.3.	Annex 4.3. Evolució tipus d'Interès BCE	53

1. Introducció

La crisi dels Estats ha arribat per quedar-se. Ja fa un temps que els ciutadans rebem un bombardeig continu de notícies comparant el deute públic d'Espanya en relació al PIB. Actualment, amb les dades de Setembre del 2018, el deute públic espanyol no arriba al 100% del PIB¹, tot i que en alguns moments de la nostra història recent, hem arribat a superar aquesta xifra. A més, si ho mirem en valor absolut, el deute públic espanyol ha passat de 439.771 milions d'€ el 2008, a més de 1.144.425 milions d'€ en el 2017. Això el que significa és que en el 2008, recent explotada la crisi financera mundial, el deute per càpita a Espanya no arribava a 10.000 €, mentres que a finals del 2017 aquest deute era superior a 24.000 €².

Tot i aquestes dades, les quals preveuen un futur no gaire esperançador per la nostra economia, hem d'entendre el perquè està passant tot plegat, així com també quin és el seu origen, i sobretot, parar-nos a pensar com entenem l'economia i la seva relació amb els Estats.

La major recessió econòmica viscuda en els darrers cent anys, tant en profunditat com en anys de duració, és la clau per entendre la crisi dels Estats viscuda a dia d'avui. Òbviament, parlem de la gran Depressió, iniciada als Estats Units d'Amèrica l'any 1929, i arribant a perjudicar la resta del món capitalista d'aquella època³. John Maynard Keynes (1883 – 1946), economista britànic i un dels més influents del segle XX, va originar el Keynesianisme: una teoria econòmica per donar resposta a la Gran Depressió. El que buscava amb aquesta teoria, era que els Estats poguessin controlar l'economia en temps de crisis i suavitzar l'impacte d'aquestes, a través d'incrementar la demanda agregada de l'economia amb més despesa pública, la qual aconseguiria estabilitzar preus i que hi hagués un descens de l'atur⁴. Des de llavors i més encara després de la Segona Guerra Mundial, la teoria keynesiana s'ha estès i intensificat en gran part dels països capitalistes.

L'evolució de l'Estat del benestar és una de les coses més importants que ens ha pogut donar l'economia keynesiana, ja que ha dotat gran part dels Estats avançats, de serveis mínims per a qualsevol ciutadà. Tot i així, no tot el que envolta el keynesianisme és

¹ Deuda Pública de España. Expansión: Datosmacro. Recuperat de: <https://datosmacro.expansion.com/deuda/espana>.

² Vegeu Annex 1 per a més informació sobre l'evolució del deute públic d'Espanya.

³ Gran Depresión. (Sense data). A Wikipedia. Recuperat el 21 de Desembre de 2017 de https://es.wikipedia.org/wiki/Gran_Depresión.

⁴ Jahan, S., Saber Magmud, A., Papageorgiou, C. (Setembre de 2014). ¿Qué es la economía keynesiana?. *Vuelta a lo esencial (International Monetary Fund Spain)*. Setembre de 2014, 53-54.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

positiu, ja que l'abús dels pressupostos públics ha servit com a arma política i actualment els Estats han arribat a nivells de deute que ofeguen tant a les seves economies, com als seus ciutadans.

La manera de com veiem l'Estat en l'actualitat i quin paper té aquest dins l'Economia és una de les raons que m'ha impulsat a buscar altres teories i/o escoles de pensament alternatives i les quals puguin millorar el que tenim en l'actualitat. Tot i així, no només ha sigut l'única raó.

A la Universitat de Girona, sempre ens hem basat amb la teoria neoclàssica (que també inclou neokeynesianisme), i la irrealitat de moltes suposicions dels models estudiats (com per exemple la idea dels mercats eficients), també m'ha fet buscar altres models i teories que puguin expressar de millor forma la realitat econòmica en la qual convivim. És per aquest motiu, que amb el treball pretenc introduir l'Economia Austríaca, desenvolupar les seves principals teories i veure les diferències entre aquesta escola i la neoclàssica per tal de veure quina s'acosta més a la realitat.

2. Escola Austríaca d'Economia

2.1. Història i principals autors

2.1.1. Carl Menger (1840 – 1921)

Existeix una idea generalitzada que l'Escola Austríaca d'Economia neix amb la publicació del llibre *Principios de economía política* (Menger, 1871). Tot i així, l'èxit de Menger va ser recollir i impulsar una tradició de pensament d'origen catòlic i europeu continental (Jesús Huerta de Soto, 2011).

Carl Menger, doctorat en Dret, amb descordança amb la teoria clàssica de determinació de preus elaborada per Adam Smith (1723 – 1790) degut a les seves observacions i experiències en el mercat bursàtil, va investigar i escriure amb més profunditat sobre el pensament econòmic, el mercat, el comportament humà i com aquest es relaciona amb les institucions d'un Estat. Les principals teories desenvolupades per aquest autor van ser la teoria del valor subjectiu amb la publicació del llibre prèviament esmentat, i la teoria econòmica de les institucions socials, amb la publicació de *Investigación sobre el método de las ciencias sociales y de la economía política en especial* (Menger, 1883)⁵.

2.1.2. Eugen von Böhm – Bawerk (1851 – 1914)

Tot i no ser alumne directe de Carl Menger, aquest economista i polític austrohongarès va estar intensament influenciat pel llibre *Principios de economía política* (Menger, 1871), i en el qual es va basar, juntament amb el llibre de *Origen y principios del valor* (Friedrich von Wieser, 1884), per la realització d'una sèrie d'articles anomenats *Fundamentos de la teoría del valor económico*, els quals han ajudat a difondre de forma clara i concisa la teoria de la utilitat marginal⁶.

Tot i que aquests articles anaven més enfocats en aprofundir la teoria del valor com Menger així la va iniciar, aquest autor és més reconegut per la teoria del interès, destacant la seva obra *Capital e interés: historia y crítica de las teorías sobre el interés* (Eugen von Böhm-Bawerk, 1884).

2.1.3. Ludwig von Mises (1881 – 1973)

Aquest economista austríac d'origen jueu, ha sigut un dels autors més influents en l'Escola Austríaca que coneixem a dia d'avui. De fet, fou l'economista amb més

⁵Huerta de Soto, J., (2011), *La escuela austríaca: mercado y creatividad empresarial*, Madrid, Espanya, Editorial Síntesis.

⁶Cachanosky, J.C., (Octubre de 2008). La escuela austríaca de economía. *Revista de Instituciones, Ideas y Mercados*. (Número 49), 16-55.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

implicacions lògiques extrems tant de Menger com de Böhm – Bawerk i el primer en publicar un tractat d'economia anomenat *La acción humana* (Mises, 1949)⁷.

Tot i que aquest tractat ha tingut molta influència en els pensadors liberals de forma posterior, el primer llibre publicat per Mises va ser *La teoría del dinero y del crédito* (Mises, 1934) en el qual va desenvolupar la famosa teoria austríaca del cicle econòmic, una de les principals teories d'aquesta escola de pensament. També, cal destacar les aportacions de Mises referents a la impossibilitat del socialisme, així com la teoria de la funció empresarial, amb un èmfasi en tot moment a la praxeologia i l'estudi de com els éssers humans prenem les nostres decisions personals utilitzant les matemàtiques i sobretot, la lògica.

2.1.4. Friedrich A. Von Hayek (1899 – 1992)

Nascut a Viena, aquest filòsof, jurista i economista, va ser alumne de Ludwig von Mises i es reconegut per les seves idees liberals i en contra de les economies planificades. De fet, Hayek va agafar popularitat per predir la caiguda del règim comunista per raons econòmiques bàsiques⁸, així com per enfrontar-se a la tesis keynesiana, la qual llavors imperava en el món capitalista.

Les seves principals contribucions es poden dividir en diverses etapes. En primer moment amb temes més purament econòmics, com pot ser la introducció de la incertesa de forma sistemàtica i coherent en el mercat, amb la publicació de *Individualismo y orden económico* (1948). També, i amb més reconeixement per l'autor, va fer aportacions a la teoria dels cicles econòmics molt importants amb *Prices and Production* (1931), *Monetary Theory and the Trade Cycle* (1933) i *Profits, Interest and Investment* (1939). Més endavant Hayek deixa més de costat l'aspecte econòmic i es centra amb les institucions socials, la complexitat que existeix per organitzar la societat i el poder de l'individu. En *The Constitution of Liberty* (1960) i *Law, Legislation and Liberty* (1973,1976,1979), analitza amb profunditat les institucions i el sistema legal necessari per tal d'obtenir una societat realment lliure⁹.

⁸ Friedrich Hayek. (Sense data). A Wikipedia. Recuperat el 28 de Desembre del 2018 de https://es.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Hayek.

⁹ Cachanosky, J.C., (Octubre de 2008). La escuela austríaca de economía. *Revista de Instituciones, Ideas y Mercados*. (Número 49), 16-55.

3. Teories principals de l'Escola Austríaca

3.1. Teoria austríaca del cycle econòmic

Per entendre la teoria austríaca del cycle econòmic primer cal considerar com entenem a dia d'avui aquest cycle i sobretot, com funciona i quin poder tenen els Bancs Centrals per modificar-lo. A partir d'aquí veurem amb més detall les diferències entre el proposat pels economistes austríacs i el que tenim a dia d'avui. És reconeguda com la teoria estrella de l'Escola Austríaca i la qual, ha estat influïda tant per Böhm-Bawerk, Mises i Hayek.

3.1.1. Actual funcionament del cycle econòmic

Des de la hiperinflació a Alemanya¹⁰ viscuda en el període d'entre guerres entre els anys 1921 i 1923, els Estats han viscut amb por de viure quelcom similar. A més, la integració de les diferents economies mundials han donat pas a la creació de diferents bancs centrals en cada una de les regions corresponents. L'objectiu d'aquests, en major o menor mesura, és assegurar-se de que quelcom com el viscut a Alemanya en aquella època, no tornarà a passar.

Per exemple, tal i com assegura el Banc Central Europeu (BCE) en la seva pàgina web¹¹, el principal objectiu de la seva política monetària és l'estabilitat de preus en les zones on l'Euro hi és present i per tant hi té poder per actuar-hi. Aquest, pot actuar amb diferents mesures i transmetre el que ell vol a l'economia real¹², però bàsicament regula el conjunt d'economies que engloba l'eurozona amb una eina: el tipus d'interès¹³. De forma resumida, si el que vol és donar incentius a l'economia, farà baixar el tipus d'interès per tal de fer més accessible el diner i d'aquesta forma potenciar el consum i l'economia en general. D'altre forma, si el que es vol és alentir l'economia, el BCE pujarà els tipus d'interès per tal d'encarir el preu del diner i fer-lo menys accessible, redunt d'aquesta forma el consum global¹⁴.

Aquest és un dels mecanismes que pot utilitzar el BCE, entre d'altres. Tot i així és un dels més comuns per actuar de forma directe en gran part de les variables que ens envolten a nivell econòmic.

¹⁰ Hiperinflació en la República de Weimar. (Sense data). A Wikipedia. Recuperat el 20 de Febrer del 2019 de https://es.wikipedia.org/wiki/Hiperinflaci%C3%B3n_en_la_Rep%C3%BAblica_de_Weimar.

¹¹ European Central Bank (Sense data). Objective of monetary policy. European Central Bank: Eurosystem. Recuperat de: <https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/objective/html/index.en.html>.

¹² Vegeu Annex 2.

¹³ El tipus d'interès és el preu del diner que en aquest cas cobra el Banc Central Europeu per deixar-lo a les altres entitats financers de l'Eurozona.

¹⁴ Vegeu Annex 2.1 per a més informació.

3.1.2. Explicació teoria austríaca del cicle econòmic

Els fets en les diverses economies existents són els que són, independentment de l'Escola a la qual siguem favorables. És a dir, si el PIB per capità de l'Eurozona puja un 2,4% de mitjana durant el 2019 (com a exemple), ningú ho pot discutir. És un fet indiscutible i purament objectiu. En canvi, si que pot variar la forma en la qual interpretem les diferents polítiques econòmiques aplicades a l'Eurozona durant el període estudiat, i les seves conseqüències. I aquí és on entra la teoria austríaca del cicle econòmic.

La necessitat constant que tenen la majoria de bancs centrals de conduir de forma artificial l'economia, la qual tenen poder, cap allà on ells volen, pot obtenir conseqüències molt negatives tant a mig com a llarg termini. Així ho explica Ludwig von Mises¹⁵: “Al emetre mitjans fiduciaris nous al mercat (bitllets nous sense cap tipus de suport al darrere), els bancs centrals estan en posició d'expandir el crèdit més enllà de l'establert. Intervenen al mercat oferint crèdit adicional i produeixen, d'aquesta forma, una reducció en els tipus d'interès, el qual cau per sota el nivell que estaria si ningú intervingués. La reducció dels tipus d'interès estimulen de forma positiva l'activitat econòmica i fan rendibles projectes que no ho serien si el tipus d'interès estigués on hauria d'estar”.

Així doncs, amb el famós QE¹⁶ implantat a l'Eurozona en els últims anys, sumat a uns tipus d'interès propers a zero, podem afirmar segons la visió de la situació que té Mises, que actualment existeixen molts negocis que funcionen simplement per aquest efecte aliè. No seria així en un altre context, ja que la rendibilitat d'aquests no superarien el cost per posar-lo en marxa.

Els teòrics austríacs segueixen amb la formulació de la tant famosa teoria del cicle econòmic. Expliquen com, un cop tenim aquesta entrada de diner a l'economia, aquest es va transmetent a la resta de l'economia en diferent mesura. Tal i com afirma Jesus Huerta de Soto(2016)¹⁷, un dels màxims representants d'aquesta Escola a Espanya, “Gràcies a l'arribada de nou diner, determinats empresaris que tindrien pèrdues, ara tenen beneficis. Al mateix temps, molts treballadors es troben treballant en sectors els quals no tindrien treball.” Això fa que es dediqui més capital a la inversió en factors productius, i al mateix,

¹⁵ Von Mises, L. (1936). “La Theorie dite Austrichienne de Cycle Économique”. *Société Belge d'Etudes et d'Expansion*. 459, 64.

¹⁶ El QE, en anglès “Quantitative Easing” és una eina que ha utilitzat el Banc Central Europeu ens els recents anys per tal d'expandir de forma quantitva l'economia a través de la compra d'actius públics des del organisme central i fer entrar, d'aquesta forma, liquiditat a l'economia europea.

¹⁷ Economista, advocat i filòsof espanyol. Catedràtic d'Economia Política a la URJC de Madrid. Veure més a: <http://www.jesushuertadesoto.com/inicio/>

fa incrementar els preus d'aquests factors (terra, capital i treball)¹⁸. Aquest augment de preus de factors productius, fa que els beneficis de les empreses de béns de consum¹⁹ disminueixin, degut a que els seus costos augmenten (augment dels factors productius), i els preus dels seus productes es mantenen igual. Això va succeint en l'economia, fins que la demanda d'aquestes empreses de béns de consum, comença a augmentar. Aquest augment sorgeix en gran mesura per l'increment de rendes que han generat els factors de producció (terra, capital i treball). Els consumidors, han vist com el seu treball, el seu capital i/o la terra de la qual disposen, els ha generat més diners que anteriorment i per tant ara tenen més renda per consumir. Aquest augment de renda no obliga a consumir relativament més que abans: simplement, i mantenint la mateixa proporció de consum/estalvi, amb més renda percebuda ja de per sí consumiran més en valor absolut. Aquest augment de rendes, es traslladarà tard o d'hora amb un augment de la demanda de béns de consum i per tant, els preus d'aquest productes acabaran per pujar. Els beneficis de l'empreses d'aquesta indústria doncs, tornaran a veure els seus beneficis resorgir.

Tot això succeeix mentre la estructura productiva del país/regió varia. Com podem apreciar hi ha un moment on les empreses més properes als béns de consum no gaudeixen dels beneficis empresarials esperats, mentre sí que ho fan aquelles empreses més intensives en capital. Això canvia en un moment del cicle i succeeix quelcom completament diferent. Cal recalcar que els sectors més intensius en capital (construcció per exemple), són més rendibles quan els seus costos són més baixos. Quelcom senzill d'entendre (ja que és quan el marge és més ampli) però difícil d'acceptar sobretot quan els tipus d'interès són elevats (i per tant, el marge d'aquestes empreses disminueix de forma considerable).

El que passa és que quan els beneficis empresarials de les empreses de béns de consum s'acceleren, hi ha un sentiment d'eufòria dins l'economia (es reflecteix en augments del PIB superiors al 2-3%) i els bancs centrals tendeixen a tornar a modificar els tipus d'interès a l'alça (sempre buscant l'estabilitat de preus, el seu principal objectiu), i fan tornar a la realitat a moltes empreses que han viscut gràcies a uns tipus d'interès

¹⁸ El preu dels factors productius incrementa perquè l'increment de la inversió fa augmentar la demanda d'aquests, mentre que la oferta es manté en els mateixos nivells.

¹⁹ Empreses que utilitzen productes semiacabats i que venen de forma directe a la població/consumidor/altres comerços.

artificialment baixos. Dit d'un altre forma: moltes empreses intensives en capital i les quals són rendibles únicament gràcies als baixos tipus d'interès, ara sofreixen grans pèrdues degut a que els seus costos (degut a l'alt endeutament) es disparen. I apareix la gran i famosa depressió econòmica.

I ja per acabar la teoria austríaca del cycle econòmic, Jesus Huerta de Soto (2016) afirma que “si per motius institucionals, el mercat de treball no té la flexibilitat necessària com per fer front a aquesta recessió i els acomiadaments massius que sorgiran d'aquesta, apareixeran de forma lògica una gran quantitat d'aturats, fent-se la part del cycle molt més llarga i dura”. Ho concreta d'una altre forma Ludwig von Moses (1936), “Els salaris s'incrementen en els períodes d'expansió. I ho han de fer de la mateixa forma en els moments de depressió. La política dels sindicats de no reduir els salaris, fa posposar de forma indefinida la recuperació. Així doncs, una situació normal no pot tornar fins que els preus i salaris s'adaptin a la quantitat de diners que existeixen en circulació”.

Un cop succeix això, el banc central torna a prendre mesures com les del principi i el cycle torna a començar, modificant l'estructura econòmica del país/regió de forma artificial de forma constant, i prenent mesures sense cap recolzament al darrere que l'únic que fan és retardar els efectes negatius de l'economia en sí, i obtenir resultats falsos temporalment.²⁰

3.2.La acció humana

“La acció humana” és el llibre més conegut de Ludwig von Mises, escrit el 1949. En ell parla sobre el capitalisme, la praxeologia i la presa de decisions dels humans. El llibre posa les bases per entendre l'Economía austríaca i un dels seus principals pilars: l'èsser humà.

Pels austríacs, l'economia s'entèn com una teoria de l'acció humana, més que una teoria de presa de decisions. El més important pels austríacs no és “la decisió presa” o que simplement es prengui “una decisió” davant d'un context determinat; més aviat el més important és entendre el *procès* que ha realitzat certa persona per arribar a prendre determinada decisió. En aquest procés podem veure i estudiar uns determinats processos i interaccions que sofreix l'agent que ha de prendre la decisió. És aquí on els austríacs posen l'ènfasi del seu estudi. Segons Mises (1949), en el llibre de *La acción humana*, explica com “L'home, més que assignar mitjans donats a determinats fins preestablerts, el que realment fa és buscar de forma constant nous fins i mitjans, aprenent del passat i

²⁰ Vegeu Annex 3.

utilitzant la seva pròpia imaginació per descobrir i crear (mitjançant la acció humana), un nou i millor futur”.

I ja per acabar d'entendre la importància que li donen a la acció humana els austríacs, Jesus Huerta de Soto (2011), afirma que “Pels austríacs, la economia queda integrada dins d'una ciència molt més general i ampliada: anomenada acció humana. O més concretament, praxeologia”.

Amb tot això podem afirmar que la interpretació de determinades decisions en l'economia, des del punt de vista de l'Escola austríaca, pot arribar a ser molt subjectiva. Com a exemple, podríem veure com dos persones responen de manera totalment diferent a una determinada situació dins de la societat actual, degut a que el seu procés de presa de decisions, juntament amb les seves interaccions i processos, ha sigut totalment diferent l'ún de l'altre. Així doncs, i seguint amb el pensament austríac, no podrem afirmar mai que donada una situació X, l'èsser humà respondrà d'una determinada manera. Hauríem d'estudiar de forma prèvia els processos de presa de decisions de forma individual, per entendre cada una de les respostes donades davant la situació X.

3.3. La funció empresarial²¹

Els economistes austríacs, tal i com acabem de veure, posen gran part del seu enfocament en l'èsser humà i la capacitat que té aquest per aprendre del passat i recrear noves solucions a problemes actuals. Des d'aquest punt de vista apareix la figura central que impulsa l'Economia des del seu punt de vista: l'empresari austríac.

Per Jesus Huerta de Soto (2011), “La principal funció del empresari consisteix en crear i descobrir nova informació de forma constant, que abans no existia i que, per tant, no pot haver actuació prèvia a aquesta informació.” L'empresari per tant, pot detectar les desigualtats que existeixen actualment entre l'oferta i la demanda dins de qualsevol mercat i actuar en benefici propi, deixant d'oferir o augmentar la seva oferta, segons convingui. Tanmateix, també pot tenir l'habilitat i creativitat per aconseguir de forma constant noves formes de producció que redueixin els costos per l'empresa, així com altres vies d'actuació per tal d'afavorir, en definitiva, el benefici empresarial.

També trobem el denominat benefici empresarial pur dins de l'Escola austríaca, entès com aquell que sorgeix del error empresarial pur. Quan una oportunitat es troba en el

²¹ Capacitat humana per adonar-se de les oportunitats de benefici que sorgeixen de l'entorn, actuant en conseqüència per aprofitar-se'n.

mercat durant un llarg període de temps sense que ningú se'n adoni del potencial benefici que se'n pot extreure, en diem error empresarial pur. En canvi, gràcies a l'existència d'aquest tipus d'errors empresarials, poden sorgir els beneficis empresarials purs: quan l'empresari se'n adona dels beneficis que en pot treure d'aquesta oportunitat i es llença a una aventura que abans ningú havia sigut capaç de detectar, aconseguint d'aquesta forma realitzar beneficis empresarials purs.

Algunes característiques de la funció empresarial pels austríacs són²²:

- Sempre genera nova informació. Tot acte empresarial suposa generar nova informació que abans el propi empresari no tenia.
- És purament creativa. Cal tenir una alta creativitat empresarial enfocada a la millora de beneficis per tal de provar noves formes de producció, de vendre i/o d'aconseguir nous recursos, que acabin realment aconseguint el que l'empresari prèviament s'ha proposat.
- Transmet informació. Avui dia sabem que el model d'Amazon o d'Inditex són un bon model a seguir si ens volem dedicar a l'E-commerce o el mercat de la moda. Els seus empresaris ens han transmès de forma directa informació sobre els seus respectius negocis i, sabem que funcionen.
- Coordina, competeix i no s'acaba. La funció empresarial coordina ja que amb la nova informació transmesa fa que els altres agents del mercat se'n puguin aprofitar i la utilitzin en benefici propi. Competeix perquè obliga a altres empresaris estar atents i que busquin impulsar la seva creativitat empresarial de forma constant, buscant en tot moment, millorar i superar a la resta del mercat. Per acabar, no s'acaba, ja que sempre hi haurà coses a millorar, maneres de vendre millor o de produir més barat. És per això que l'exercici de la funció empresarial no s'acaba ni es pot aturar per cada un dels agents que es troben tant dins com fora del mercat.

²² Huerta de Soto, J. (Març-Abril de 2012). La esencia de la escuela austríaca y su concepto de eficiencia dinámica. *Nuevas corrientes de pensamiento económico*. Número 865, pàgines 55-70.

3.4. Eficiència dinàmica

El concepte d'eficiència dinàmica en l'Escola austríaca va estrictament lligat a la funció empresarial.

Tal i com hem vist recentment, podem trobar oportunitats dins de qualsevol mercat que encara no han sigut descoberts per cap dels agents que es troben dins d'aquest mercat. Aquestes oportunitats les podem definir com una descoordinació existent entre l'oferta i la demanda de qualsevol producte o servei en una regió i que pot o necessita ser coberta. Un cop aquesta necessitat es descoberta per l'empresari, aquest últim, sempre i quan el seu potencial benefici compensi el risc assumit, actuarà per tal d'aprofitar-se de tal oportunitat. Llavors es produeix un procés de coordinació cap a l'equilibri en aquest determinat mercat.

Com a exemple, imaginem que en el mercat X hi ha una potencial demanda molt elevada per un determinat producte original de la Xina. Tot i així, ningú ofereix aquest producte, ja que la gran majoria d'empresaris no saben que existeix. Un d'ells, al viatjar a la Xina, descobreix el producte i se'n adona del potencial que pot tenir en el seu mercat originari. Importa tal producte i el comença a vendre. Així doncs s'aprofita de que ningú altre havia vist aquesta oportunitat. Hi ha una descoordinació entre la demanda i oferta en aquest producte, i ell s'ha beneficiat d'això sent el primer en importar-lo. L'entrada d'oferta d'aquest producte ha originat un procés de coordinació d'aquest determinat producte en aquest determinat mercat cap a l'equilibri entre l'oferta i la demanda.

Aquest procés explica que els pertinents a l'Escola austríaca d'Economia estiguin interessants en estudiar el concepte d'eficiència dinàmica, o més ben dit, el concepte dinàmic de la competència (també entès com el procés de rivalitat existent en el mercat).

En aquest sentit, podem considerar que l'eficiència dinàmica és quelcom molt rellevant pels economistes austríacs, ja que “encara que un sistema econòmic no es trobi en la frontera de possibilitats màximes de producció, es possible que tots els agents d'aquesta economia acabin guanyant si la creativitat empresarial fa moure la corba (de possibilitats de producció) de forma constant cap a fora, fent-la augmentar”²³.

²³ Huerta de Soto, J. (Març-Abril de 2012). La esencia de la escuela austríaca y su concepto de eficiencia dinámica. *Nuevas corrientes de pensamiento económico*. Número 865, pàgines 55-70.

3.5. Teoria subjectiva del valor

Carl Menger (1871) expressava en el seu llibre de Principis d'Economia Política, que el “valor dels béns es fonamenta en la relació d'aquests determinats béns amb les nostres necessitats; no en els béns en sí”. Així doncs, el valor entès pels austríacs és la utilitat que determinats béns i/o serveis adquireixen per cadascuna de les persones. Menger (1871), afegia que “Pels habitants d'un oasi, els quals disposin d'una quantitat d'aigua que cobreixi completament les seves necessitats d'aquesta, una quantitat de la mateixa no té cap valor al peu d'una font”. Tanmateix, podem entendre que si aquest oasi sofrís una catàstrofe i la disponibilitat de l'aigua fos limitada, el valor d'aquesta augmentaria de forma considerable. Per tant, de tot això podem destacar dos conceptes molt importants per entendre la teoria subjectiva del valor de l'escola austríaca: la escassetat d'un bé o servei i la utilitat marginal d'aquest. Sense aquests dos conceptes, la capacitat per valorar un determinat bé o servei es veu limitada. Així ho aclarava Böhm-Bawerk (1914)²⁴: “Tots el béns tenen utilitat, però no tots els béns tenen valor, ja que per tal de que apareixi valor, ha d'existir escassetat al mateix temps que utilitat. No una escassetat absoluta, més bé relativa respecte la demanda del determinat tipus de béns”.

Aquesta forma de entendre el valor dels béns i serveis, s'allunya i molt del que a dia d'avui hem entès per valor. L'escola neoclàssica ha posat èmfasi sempre en el cost dels determinats béns i serveis, per tal d'arribar al preu final d'aquests. La diferència entre el cost i el preu doncs, l'hem entès fins a dia d'avui com el “valor” d'aquest bé o servei. La manera com els austríacs han desenvolupat aquesta teoria canvia el concepte dels productes i serveis, així com el poder per determinar preus per part de les empreses.

En conclusió, podem entendre com per l'Escola austríaca, és el verdader valor que li atribuïm (entès com la combinació entre la utilitat marginal que li donem i l'escassetat del bé o servei en qüestió) el que acaba determinant el preu final d'aquests. I no pas el cost real per l'empresa el que ho fa.

Podríem posar un exemple clar per veure aquesta teoria posada en pràctica, i en el que podem apreciar com aquesta pot generar moltes oportunitats i/o amenaçes per empreses que tenim al nostre voltant. Imaginem que els drets televisius d'un partit de fútbol entre el Barça i el Real Madrid són adquirits per una sola empresa. Aquesta empresa té el

²⁴ Ho va escriure en el tercer volum de “Capital i interès”, publicat el 1914. Els dos primers volums varen ser publicats a la dècada del 1880 mentre realitzava tasques com a docent a la Universitat de Innsbruck.

monopoli per oferir aquest partit en tot el territori espanyol, independentment del preu. Què demanarà a canvi d'aquest partit? Realment, pot demanar un preu molt elevat, ja que existeix actualment una necessitat molt gran entre gran part de la població espanyola per veure aquest partit, a més de que genera una utilitat molt elevada per tots aquests. Si a més a més, aquest partit fos d'extrema necessitat per les persones, com pot ser l'aigua, el preu que podria demanar l'empresa que té els drets en qüestió seria el que ella volgués. Sense importar el cost. Perquè la suma de utilitat marginal i necessitat és infinita i per tant el valor també ho serà.

3.6. La inversió en valor

En el món de les finances últimament ha agafat cada cop més rellevància una determinada filosofia d'inversió, anomenada la inversió en valor, més coneguda arreu del món com el *value investing*. Aquesta es caracteritza per agafar de base econòmica l'Escola austríaca i més concretament posa èmfasi en la teoria subjectiva del valor.

L'inventor d'aquesta determinada escola d'inversió és Benjamin Graham²⁵ i el qual va posar èmfasi en la búsqueda del valor intrínscic de les accions, sense tenir en compte el preu el qual cotitzaven en aquell moment en els mercats financers. Warren Buffett²⁶, un dels seus aprenents, i el líder mundial actualment d'aquesta escola, sempre ha destacat que "El preu és el que pagues. Valor, el que reps." Aquesta frase és la màxima representació de la teoria subjectiva del valor de la Escola austríaca. Amb ella, Buffett expressa la seva manera d'invertir i de veure les accions. El preu d'aquestes, dins de la inestabilitat característica dels mercats financers, es mou diàriament. Moltes vegades, sense sentit algun, i sense representar realment el valor del seu subjacent. És aquí on aquest inversor nord-americà destaca la capacitat per distingir el preu del verdader valor, i la possibilitat d'aprofitar-se'n com a inversor. Les coses no li han anat malament, ja que és una de les cinc persones més riques del món i ha aconseguit, de forma aproximada, una rendibilitat acumulada pels seus inversors de més d'un 4.000% en els últims 30 anys.

L'aproximació d'aquesta escola d'inversió amb l'Escola austríaca és total, i més concretament amb la teoria explicada.

²⁵ Va ser inversor, autor de llibres destacats com *El inversor Inteligente* i professor de la Columbia Business School. Considerat el pare de la inversió en valor.

²⁶ Inversor i empresari nord-americà. Considerat el millor inversor de tots els temps i CEO de Berkshire Hathaway.

3.7.Impossibilitat del socialisme

Per acabar el seu gruix de teories principals, cal remuntar-se a l'any 1922. Un any marcat per molts historiadors com el de creació de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques, més coneguda com la URSS. Amb ella es va conformar el primer país que implementava una economia planificada (socialisme²⁷), on els dirigents d'aquesta prenen decisions sobre totes les variables possibles dins l'entorn econòmic. No gaire lluny de la URSS, i en aquell mateix any, Ludwig von Mises va publicar *Socialismo: Análisis económico y sociológico*.

En aquesta obra, Mises posa èmfasi en la impossibilitat d'aquest sistema de realitzar cap càlcul econòmic: "Sense càlcul econòmic no pot haver-hi economia. El fet de que el càlcul no es pot realitzar dins d'una societat socialista, té per conseqüència que no sigui possible cap activitat econòmica dins d'aquesta". Afegeix que "el caracteritza al socialisme és el fet de que no existeix cap nexa entre la producció i la distribució d'aquesta".

Per tal d'entendre la impossibilitat de la que parla Mises ens hem de centrar en diversos factors:

- A l'apartat 3.3. hem parlat de tota la informació que crea la funció empresarial i com aquesta es aprofitada per altres agents que a la vegada creen nova informació i entren en un cercle de multiplicació i propagació d'aquesta. Es per això que el socialisme, segons Mises, és inviable, ja que tota aquesta informació no pot ser gestionada per una sola persona o grup de persones, tal i com succeeix en una economia planificada.
- A més, aquesta informació és subjectiva per cada individu i està dispersa entre aquests. En el socialisme, el criteri per la organització econòmica no pot recaure simplement en un grup de persones totalment alienes (tant a nivell personal com de pensament) a qui verdaderament afecta aquesta organització.
- A l'apartat 3.4. s'ha destacat l'eficiència dinàmica. I es que existeix tal dinamisme en l'economia, que es va creant informació nova de forma diària i que, en els casos

²⁷ Sistema econòmic que proposa l'eliminació de classes socials i la col·lectivització dels mitjans de producció per tal de repartir de forma igualitària tota la riquesa que un país pot arribar a generar.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

d'una economia planificada, quan aquesta arriba a qui hauria d'arribar, i a qui hauria de decidir, pot ser ja és massa tard.

- I per acabar, la intervenció econòmica priva de llibertats als individus d'una societat, fent que aquests acabin sent reacis a transmetre nova informació per qui hagi de decidir. A més, la privació de realitzar la funció empresarial, també dificulta la generació de nous béns i/o serveis que serien necessaris i que s'ajustarien millor al dinamisme que exigeix el conjunt de la societat.

4. Escola austríaca d'Economia versus Escola Neoclàssica

4.1. Comparació idees principals²⁸

El pes que actualment té l'escola neoclàssica d'economia en l'àmbit educatiu econòmic és molt elevat. De fet, i més concretament a la Universitat de Girona, totes les assignatures de rellevància econòmica com són macroeconomia i/o microeconomia entre d'altres principals, tenen com a suport l'Escola neoclàssica. És per això que el que vull realitzar és una comparativa per veure les principals diferències entre aquesta escola econòmica i l'austríaca:

- **Concepte econòmic:** Els austríacs basen la seva manera d'entendre l'economia en la praxeologia i la capacitat de decisió i acció del empresari. Les diferents decisions que aquest vagi prenent faran modificar la situació actual en general, buscant sempre el millor per a ell i el seu entorn. Mentrestant, l'escola neoclàssica basa la seva forma d'entendre l'economia en maximitzar de forma constant la utilitat del *homo economicus*²⁹ amb una serie de restriccions donades en cada situació.
- **Protagonista:** Tal i com prèviament hem dit, en el cas de l'escola austríaca el principal protagonista de l'economia és l'empresari, mentres que en l'escola Neoclàssica és *l'homo economicus*.
- **Informació:** Ambdues Escoles donen molta importància a la informació en general i en com aquesta és tractada pels seus protagonistes econòmics. Per una part trobem que els austríacs veuen la informació com quelcom subjectiu i que, per tant, aquesta pot esser utilitzada totalment diferent a segons qui l'interpreti. Amb les mateixa informació disponible, dos empresaris podrien actuar de forma totalment contrària segons la seva experiència i coneixements previs. Per altre banda, els neoclàssics veuen la informació com quelcom objectiu per tothom, i donen per suposat que tothom té la mateixa informació i accessibilitat a aquesta.

²⁸ Vegeu Annex 4.

²⁹ Concepte utilitzat per l'Escola Neoclàssica per estandaritzar el comportament de l'ésser humà i la seva presa de decisions, les quals sempre són racionals des del punt de vista econòmic, maximitzan la utilitat percebuda amb una restricció de renda predeterminada.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

- **Model:** En l'economia austríaca trobem un model econòmic basat en l'eficiència dinàmica. Aquesta serveix com a eix coordinador dins la societat i busca fer avançar la situació econòmica sempre cap a una situació millor a l'actual. Aquesta eficiència es suportada per la constant, creixent i intensa competència empresarial. Els neoclàssics basen el seu model econòmic en l'equilibri. Ells defensen que en cada mercat existeix sempre un equilibri entre la oferta i la demanda i el punt on coincideixen fa crear el seu tant famós model d'equilibri i/o model de competència perfecta.
- **Possibilitat d'error:** Pels austríacs, es concebeix la possibilitat de que l'empresari tingui de forma constant errors, ja sigui per falta d'experiència, formació i/o mal interpretació de la informació rebuda. Per altre banda, els neoclàssics no concebeixen aquesta possibilitat i confien en que la presa de decisions del homo economicus sempre siguin les més adequades en cada situació particular.
- **Possibilitat de predicció:** Actualment existeixen en el món unes ganances desmesurades de fer previsions de futur en qualsevol àmbit de la vida quotidiana. En aquest sentit, els austríacs defensen la impossibilitat de realitzar previsions sobre qualsevol àmbit ja que tot dependrà de com es desenvolupen el conjunt d'empresaris d'una determinada zona i/o sector. A més, cal tenir en compte que el futur estarà marcat per una informació que a dia d'avui no existeix, ja que simplement s'està generant nova informació de forma constant per a cadascun d'ells.
- **Estat actual de l'Escola:** La caiguda de la URSS i la crisi que actualment pateixen el conjunt dels Estats més desenvolupats, degut en part pel seu sobre endeutament, han fet reactivar el pensament econòmic de l'Economia austríaca. Al mateix temps l'Escola neoclàssica es troba en situació de crisi degut a les debilitats econòmiques (i dubtes) que han deixat les últimes recessions.

5. La realitat econòmica

En l'actualitat l'Escola austríaca no és quelcom que s'ensenyi en les principals Universitats del nostre país. Tot i això, a continuació exposaré una sèrie de dades, situacions i/o visions del món que afavoreixen el pensament austríac i que ens poden fer reflexionar sobre la realitat econòmica que ens envolta.

5.1. Anàlisi cicle econòmic 2000 – 2018

En un moment com l'actual el qual el Banc Central Europeu (BCE) ha situat el preu del diner (o millor dit el tipus d'interès) al 0%, és destacable parlar del que ha passat en el que portem de segle en l'economia de la zona euro. Si el que volem és centrar-nos en els tipus d'interès i la relació directe que tenen aquests amb l'economia per tal de valorar la teoria austríaca del cicle econòmic, analitzarem les tres variables següents:

- % Creixement PIB³⁰ Zona Euro: Com més creixi el PIB d'una determinada regió, voldrà dir que més rica s'estarà fent aquesta en termes absoluts.
- Inflació³¹ Europa³²: És un indicador més per identificar la bonança econòmica. Inflació representa més consum (demanda), i més rentes en general pels qui posseeixen els béns/serveis. L'objectiu del BCE és, tal i com hem dit, tenir la inflació al voltant d'un 2%.
- Tipus d'Interès BCE: És el cost del diner. És el tipus d'interès que paguen els bancs per obtenir un préstec del BCE. Com més baix sigui el tipus d'interès, més facilitat d'endeutar-se i consumir serà pel conjunt dels agents econòmics. El contrari passa si els tipus d'interès són molt elevats.

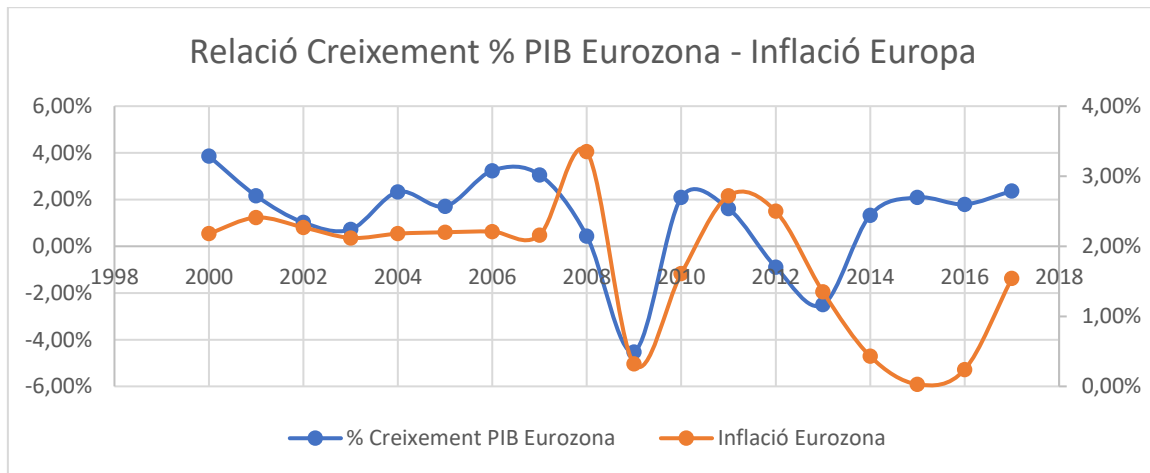
³⁰ PIB: Producte Interior brut. És la suma de tots els béns i serveis acabats produïts en un determinat país.

³¹ Augment generalitzat dels béns i serveis més representatius d'una economia en un període determinat.

³² Agafarem la inflació mitjana anual ja que és més representativa que simplement l'anyal.

5.1.1. Correlació entre variables

% Creixement anual PIB Zona Euro – Inflació Europa³³

Per tal d'analitzar el gràfic present, cal tenir en compte i mirar bé els dos eixos verticals. Podem observar com des de l'any 2000 fins el 2013 aproximadament, ambdues variables segueixen un camí semblant. L'any 2000 per exemple, trobem que existeix una inflació d'un 2% a Europa i el creixement anual del PIB a la zona Euro és d'un 4%. Així doncs, existeix un bon creixement econòmic i a més, el BCE pot complir amb els seus objectius d'inflació. Aquestes variables, si ho mirem de forma relativa, segueixen en consonància fins l'any 2013. Un any on, a partir de llavors, Europa torna a tenir creixement econòmic, inclús superant el 2% durant el 2017. Tot i així, el BCE no aconsegueix, i des de fa casi més de 5 anys, l'objectiu de mantenir la inflació de l'Eurozona al voltant del 2%.

Si mirem el coeficient de correlació lineal de Pearson³⁴, calculat amb Excel durant tot el període és:

$$=COEF.DE.CORREL(\text{Dades creixement anual PIB Zona Euro}; \text{Inflació Europa}) = 0,248580789.$$

Si en canvi mirem la correlació entre els anys 2000 i 2010 tenim que:

$$=COEF.DE.CORREL(\text{Dades creixement anual PIB Zona Euro}; \text{Inflació Europa}) = 0,605148772.$$

³³ Elaboració pròpia amb dades Annex 4.

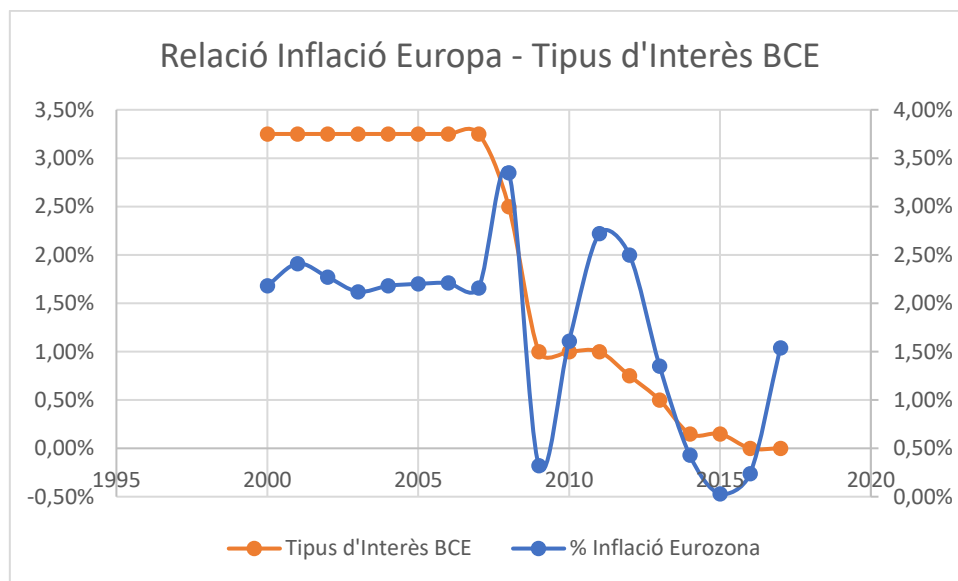
³⁴ Índex que mesura el grau de covariància entre dos variables relacionades de forma lineal. Els seus valors es situen entre el -1 i l'1. Direm que la correlació entre dos variables X i Y és perfectament positiva quan el seu valor és 1, volent significar que quan augmenta de valor una d'elles, l'altre ho fa en la mateixa mesura. Seria perfectament negativa si fos -1 i amb l'augment d'una variable, l'altre reacciona de manera contrària.

I si finalment la correlació entre el 2011 i 2017:

=COEF.DE.CORREL(Dades creixement anual PIB Zona Euro; Inflació Europa) = **0,324196564**.

Dades que ens podem parlar per sí soles. Si mirem la correlació entre tot el període trobem que existeix una molt mínima relació entre ambdues variables, cosa que no ens acaba de dir res. En canvi, si mirem el període entre 2000-2010, ens indica que la relació entre dues variables és bastant més elevada i que per tant, i com seria lògic, el creixement econòmic de l'Eurozona té relació amb l'increment de preus generalitzat viscut a Europa. Tot i això, en el període de després, situat entre el 2011 i el 2017, la correlació és quelcom negativa, la qual cosa ens indica, que les dos variables (creixement econòmic i inflació) es troben descorrelacionades en aquesta part del cicle.

Inflació Europa – Evolució tipus d'interès BCE³⁵

El coeficient de correlació lineal de Pearson, calculat amb Excel pels següents períodes es:

- Entre 2000 i 2017 = **0,655697662**.
- Entre 2000 i 2010 = **0,636765444**.
- Entre 2011 i 2017 = **0,835440831**.
- Entre 2011 i 2016 = **0,973061652**.

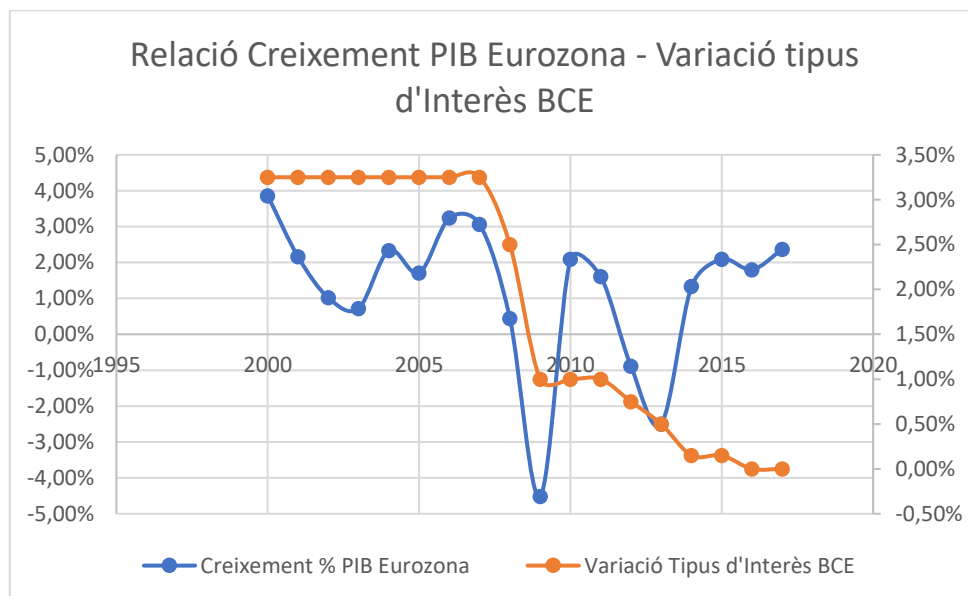
³⁵ Elaboració pròpia amb dades Annex 4.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

Molt interessant el que ens surt aquí. Si mirem la correlació entre ambdues variables durant tot el període, veiem que existeix una alta relació entre elles, amb un valor de 0,65. I, tot i que entre el 2000 i 2010 la correlació és semblant a la de tot el període, veiem que la relació entre ambdues variables canvia en el 2011 de forma significativa.

Si a partir del 2011, mirem la relació existent entre la inflació i l'evolució dels tipus d'interès fins el 2017, veiem que la relació és molt elevada (0,84). Però, si treiem l'any 2017 on la inflació torna a despuntar de forma considerable mentre els tipus es mantenen igual, veiem com la correlació és d'un 0,97. Un 0,97 és un número elevadíssim entre dos variables, el qual ens indica que sí, que l'únic i principal objectiu del BCE és el control per activa i per passiva del augment de preus generalitzat.

% Creixement anual PIB Zona Euro – Evolució tipus d'interès BCE³⁶

La correlació entre variables és:

- Entre 2000 i 2017 = 0,352494111.
- Entre 2000 i 2010 = 0,629533.
- Entre 2011 i 2017 = -0,445611955.

Com podem observar des de l'any 2000 fins el 2010 la correlació entre variables és bastant elevada (0,63). El sentit comú ens pot dir que això és quelcom normal: com més creixement econòmic, el preu del diner serà més car. Com menys creixement, o inclús

³⁶ Elaboració pròpia amb dades Annex 4.

decreixement, el preu/cost del diner disminuirà. Aquest paradigma canvia per complert a partir de l'any 2011, on la correlació entre aquestes dos variables entre 2011 i 2017 és negativa (-0,45), fent possible una descorrelació entre el preu del diner i el creixement econòmic de la regió.

Comentari

Aquestes variables prenen molt de sentit si parlem sobre l'Economia austríaca. Més encara si ens preguntem sobre el seu ressorgiment en l'àmbit econòmic actual. El BCE s'ha centrat total i específicament a prendre mesures totalment focalitzades en mantenir la inflació entre uns nivells determinats. Aquestes decisions s'han pres sense tenir en compte la realitat econòmica de la regió estudiada. És a dir, el BCE ha decidit les seves polítiques més recents independentment del creixement econòmic d'Europa, el qual ens fa alertar de la seva desviació de la realitat.

Si els tipus d'interès només estan focalitzats a la inflació i es descorrelacionen de l'activitat econòmica principal, la regió pot correr el risc de mantenir negocis que actualment funcionen per l'artificial situació de tipus d'interès, tal i com la teoria austríaca del cicle econòmic ens explica. Aquesta situació fa que actualment l'estructura econòmica de la regió en concret es suporti per aquesta situació d'artificialitat, la qual pot provocar en un futur problemes de gran envergadura i profunditat. Un cop els tipus d'interès, els quals actualment es troben totalment modificats sense cap mena de relació amb les dinàmiques econòmiques actuals, tornin a modificar-se tenint en compte l'economia real i, per tant, augmentin, molts negocis que durant tot aquest període han cregut ser rendibles, deixaran de ser-ho.

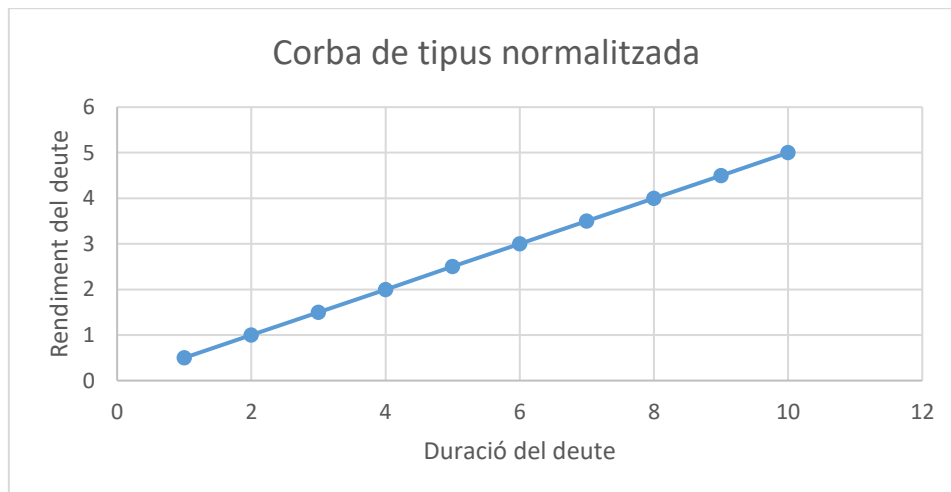
Aquesta artificialitat està provocant que actualment destinem molts de recursos, tant econòmics com humans i naturals, en negocis que no serien rendibles si l'estructura de tipus estigues correlacionada amb l'activitat econòmica de la regió. La qual cosa, també ens indica que actualment no destinem aquests recursos en activitats econòmiques realment productives i que serien més rendibles en un mig/llarg termini, provocant una possible relantització econòmica respecte les altres regions que actuen i porten a terme polítiques econòmiques en base a la realitat de les seves economies.

5.2.Situació actual corba de tipus Estats Units

Un altre fet molt rellevant que està actualment succeïnt és la inversió de la corba de tipus de l'economia més potent del món, els Estats Units.

Què és exactament la corba de tipus?

El mateix nom ens ho avança. Parlem de la corba de tipus quan volem representar de forma gràfica els diferents rendiments que ens ofereix el deute d'un país en concret i amb els diferents plaços de rendiment. Normalment, aquesta representació gràfica dibuixa una pendent positiva, ja que els rendiments naturals del deute a llarg termini, són més grans que a curt termini. Cosa totalment lògica: si a una persona/país/empresa li deixem els nostres diners, quan més tard ens torni la totalitat dels diners, més rendibilitat li exigirem. Així doncs, la teòrica relació entre la duració d'un deute i el seu rendiment, és aquesta³⁷:

Què està succeint?

El que està succeint és que la corba de tipus dels Estats Units s'està aplanant o inclús girant. És a dir, que si li deixes els diners als Estats Units per un any, en treuràs més rendibilitat que no pas si li deixes per cinc anys. I sí, és quelcom il·lògic, ja que... Perquè deixar els diners a cinc anys si és més rendible fer-ho a un any, i a més, tindrà els diners molt més aviat?

Vege-m'ho de millor forma. Aquesta és l'actual corba de tipus dels Estats Units d'Amèrica³⁸:

³⁷ Elaboració pròpia

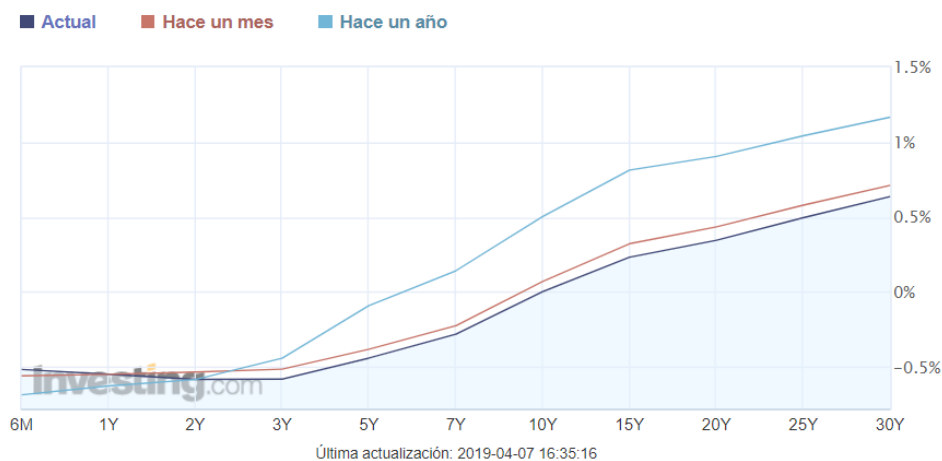
³⁸ (2019). Investing: *Estados Unidos – Bonos del Estado*. Recuperat de: https://es.investing.com/rates-bonds/usa-government-bonds?maturity_from=40&maturity_to=290.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

Com podem observar, la situació ha canviat molt si ho comparem amb fa un any. Fa un any la corba de tipus dels Estats Units era semblant a la corba de tipus normalitzada que prèviament hem ensenyat. Tot i això, durant l'últim any han canviat, i molt, les coses pels inversors de deute americà i actualment aquesta corba ha canviat totalment, tant de gràfic com de rendibilitat esperada. Si ho mirem amb més detall, els que inverteixen en deute americà a dos, tres, quatre, cinc o sis any vista, són els més afectats. De fet aquests són els que obtenen la pitjor rendibilitat, tant absoluta com relativa, si ho comparem amb els que inverteixen a un any o a deu.

El mateix cas podria estar passant amb el deute alemany. Tot i que la situació no és la mateixa, ni el gràfic tampoc tant explicatiu, la situació actual de la corba de tipus a Alemanya és aquesta³⁹:

³⁹ (2019). Investing: *Alemania – Bonos del Estado*. Recuperat de: https://es.investing.com/rates-bonds/germany-government-bonds?maturity_from=40&maturity_to=290.

Tot i que, com podem apreciar, la situació no és ni de bon tros la mateixa que la dels Estats Units, si que podem veure com l'actual rendibilitat del bo alemany a tres anys vista, és menys rendible que no pas qualsevol altre bo de diferent duració. Aquesta situació, per mínima que sigui, no es veia ni fa un mes en concret⁴⁰, ni molt menys fa un any. Per tant, podria ser que la situació que actualment està visquent la corba de tipus d'Estats Units, la visqui en un temps la corba de tipus d'Alemanya.

Perquè pot estar passant aquest fenomen?

La clau d'aquesta situació i la por que aquest fenomen està generant en els mercats financers, és la següent:

- Quan el deute a curt termini d'un país es paga més car que el deute a llarg termini, entra en joc la possibilitat real de que en un futur, aquest país estigui sofrint a nivell econòmic més que el que ho està fent a dia d'avui.
- Els bancs centrals tenen la capacitat de controlar els tipus d'interès a curt termini, així com tenir el control de les polítiques monetàries. Tot i així, no tenen control sobre el futur de l'economia la qual decideixen.
- Això succeeix perquè hi ha una desconexió important respecte com veuen el deute d'un país els bancs centrals, a com el veuen els principals inversors del mercat de bons. Entrant més en profunditat, els inversors en deute pensen en un decreixement econòmic mentre que els bancs centrals poden veure una economia calentada en excés.
- I perquè ho han de veure així? Per com actuen. Per una part els bancs centrals augmenten els tipus d'interès per frenar l'economia⁴¹, mentre que els inversors en bons a llarg termini fixen un tipus d'interès més reduït anticipant un menor creixement econòmic a llarg termini.
- I... Qui té raó? Què significa exactament aquest fenomen? Doncs històricament es creu que la inversió de la corba de tipus pot ser un indicador clau per prevenir una

⁴⁰ Mentre escric això és dia 7 d'Abril del 2019.

⁴¹ Sí, es cert que la FED ha decidit mantenir els tipus però els ha anat pujant d'una manera més intensa que els altres banc centrals.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

futura recessió econòmica i/o crisis en els mercats financers. De fet, les últimes nou recessions en els Estats Units han precedit d'una inversió en la corba de tipus d'interès⁴²⁴³:

Inverted Yield Curve (10-Yr minus 1-Yr) and Recessions (1956-Present)				
Recession Start	Recession End	Inverted Curve Before Recession?	First Yield Curve Inversion	Lead (Months)
Aug-57	Apr-58	Yes	Dec-56	8
Apr-60	Feb-61	Yes	Sep-59	7
Dec-69	Nov-70	Yes	Dec-67	24
Nov-73	Mar-75	Yes	Mar-73	8
Jan-80	Jul-80	Yes	Sep-78	16
Jul-81	Nov-82	Yes	Sep-80	10
Jul-90	Mar-91	Yes	Feb-89	17
Mar-01	Nov-01	Yes	Apr-00	11
Dec-07	Jun-09	Yes	Jan-06	23
Average Lead Time				14
				

Comentari

No existeix una relació directe d'aquest fenomen amb l'Escola austríaca d'Economia. Tot i així, hi ha diversos factors que els austríacs poden tenir en compte mentres que els neoclàssics, possibles dirigents dels bancs centrals dels que hem parlat com el BCE i/o la FED, no ho recullen:

- 1- Seguint amb la tendència del punt anterior, semblar ser que la modificació dels tipus d'interès d'una economia es realitza sense cap fonament econòmic a radere. Això en una economia plantejada pels austríacs, on el preu/cost del diner es basaria en l'oferta i demanda dels agents, no passaria de forma tant exagerada.
- 2- El subjectivisme en el qual es troben la majoria dels austríacs també fa que es puguin preguntar en qualsevol moment el perquè de les coses i modificar els seus actes. La seva visió enfocada en la praxeologia i el comportament humà els fa més sensibles a possibles canvis a curt termini i en la presa de decisions econòmiques d'una manera més dinàmica.

⁴² Bilello, C. (2019). Lions and tigers and yield curve inversions. Pension Partners. Recuperat de: <https://pensionpartners.com/lions-and-tigers-and-yield-curve-inversions/>.

⁴³ Amb dades extretes de FRED (Federal Reserve Economic Data) i/o Bloomberg.

- 3- Per últim, i relacionat amb el punt número dos, al final serà el mercat qui mani i dongui la raó sobre qui està equivocat en aquesta inversió de la corba de tipus. Tot i que actualment estem apreciant aquest fenomen, és impossible endevinar què passarà en els mercats financers en el dia de demà. La veritat que això ens dona informació molt important, i també ens ensenya les diferències existents entre els diferents agents econòmics i els bancs centrals, el qual és on ens volem centrar, però no ens pot dir res més que això.

5.3. Teoria del valor

Economia Clàssica

Una de les primeres teories conegudes sobre el valor va ser fruit dels economistes clàssics. Aquests, liderats per Adam Smith⁴⁴, consideraven que el valor d'un bé o servei depèn de forma directa de la quantitat de treball utilitzada. La teoria és anomenada teoria del valor-treball. Tanmateix, també David Ricardo (1817) en el seu llibre de *Principis d'Economia política i tributació*, afirmava que els costos laborals derivats de la producció d'un producte, s'introduiran de forma directa o indirecte en un futur en el preu final del producte.

Economia Neoclàssica

La teoria del valor de l'escola d'economia neoclàssica es fonamenta principalment amb el concepte d'utilitat marginal. Jevons⁴⁵ en *La teoria de l'Economia Política* (1871), afirma que "El valor depèn completament de la utilitat." Aquest autor desmenteix la teoria del valor clàssica que relacionava valor amb treball i posar l'èmfasi en el concepte d'utilitat, entesa com la satisfacció percebuda pel consumidor al consumir un bé i/o servei determinat. A més, afegeix que "El grau d'utilitat pot variar segons la quantitat de bé/servei consumit. La utilitat tendeix a disminuir a mesura que la quantitat de consum en qüestió augmenta". Amb això últim introdueix el concepte de utilitat marginal decreixent. Un concepte molt present en l'àmbit Universitari i que predomina en l'economia neoclàssica.

⁴⁴ Economista escocès considerat un dels líders de l'escola clàssica d'economia. La seva obra, *La riquesa de les nacions*, va ser un èxit mundial en quan a literatura econòmica.

⁴⁵ Economista i filòsof anglès. Les seves idees van sentar les bases d'una revolució marginalista dins el pensament econòmic.

Economia Austríaca

Tal i com hem precedit a explicar en el primer apartat d'aquest treball, la teoria austríaca del valor es basa en les necessitats que cobreix un bé i/o servei, i l'escassetat del bé i/o servei en qüestió. Com més útil i escàs sigui un bé/servei més valor tindrà per qui el consumeixi. Pensem en la realitat que ens envolta. Quan comprem un Ferrari o un Rolex, som conscients que el seu preu real no és el que paguem. Però, tot i així, ho acabem pagant. Perquè? Perquè s'uneixen aquests dos factors determinants: utilitat i escassetat. Ens és útil, sí. Però sobretot li atribuïm molt de valor perquè són béns molt escassos en el mercat.

En conclusió, podem entendre com per l'Escola austríaca, és el verdader valor que li atribuïm (entès com la combinació entre la utilitat que li donem i l'escassetat del bé o servei en qüestió) el que acaba determinant el preu final d'aquests.

Comentari

El present punt es realitza per veure i analitzar els diferents punts de vista existents sobre el valor dels béns i serveis presents al mercat. Al final, el que podem veure és que els diferents punts de vista estan tots dotats de molta lògica. A més, només de forma subjectiva, podrem evaluar les diferents idees prèviament explicades. A nivell personal crec que les tres escoles poden tenir raó, tot i que amb diferents graus de certesa cadascuna d'elles. Són aquests diferents graus de certesa els que faran divergir a cada persona, però cap d'aquestes escoles diu cap bestiesa sobre la realitat actual que existeix en els diferents preus dels béns i serveis que tenim al nostre abast.

Per un part és totalment cert el que diuen els economistes clàssics. Mai vendríem un producte per un preu inferior al cost laboral que hi hem dedicat. Però, hem d'anar més enllà. Si dedico 100 hores de treball en la producció d'un tomàquet, no necessàriament voldrà dir que aquell tomàquet valdrà més que aquelles 100 hores utilitzades. Tot i així, la manera d'entendre el verdader valor d'un bé o servei ha evolucionat cap a conceptes més complexes com els que expliquen els neoclàssics i els austríacs. Els primers posen molt èmfasi en la utilitat percebuda i com aquesta pot anar variant segons la quantitat que anem consumint de tal producte. Els segons afegeixen una variable clau per entendre d'una millor forma la dinàmica actual de mercat, la qual és l'escassetat. Aquesta, sumada

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

a la utilitat, pot ser una representació molt més exacte per entendre el concepte de valor a dia d'avui.

5.4. Crítiques

Els austríacs, en el llarg del temps han rebut diverses crítiques importants. Tot i la lògica que porten les seves idees principals, mai han pogut ser el centre d'atenció del pensament econòmic. Les crítiques sempre han anat relacionades en que no han pogut demostrar de forma certa les seves teories, no es mullen a l'hora de fer prediccions i no utilitzen formalismes matemàtics per demostrar certs fets de rellevància. Tot això, tal i com hem pogut observar, és cert. El subjectivisme i la prudència regnen en l'escola austríaca d'economia, i tot i que sigui objecte de crítica, també pot ser el motiu el qual mai han sigut el centre d'atenció ni dels mitjans ni dels polítics en general.

6. Conclusions

Amb ganes de més. Aquesta és realment la meua conclusió sobre l'escola austríaca d'economia. A l'inici del treball em preguntava el perquè a la Universitat pública sempre ha predominat l'escola neoclàssica d'economia. A més, aquesta ha sigut utilitzada per entendre la macroeconomia, la microeconomia i altres no menys importants fenòmens econòmics. En uns temps on els bancs centrals, els govern i totes les unitats econòmiques en les quals estem sotmesos, prenen decisions de caràcter fonamental per nosaltres tant en el curt com en el llarg termini, és de vital importància entendre les dinàmiques socials i econòmiques actuals i, més important, les conseqüències derivades d'aquestes.

L'Economia austríaca potser no és la més fàcil d'explicar. I menys quan no hi predominen exemples matemàtics. Tot i aquesta dificultat d'explicació, crec que pot ser una escola digne d'estudi i molt dotada de raonament lògic davant qualsevol situació. El seu subjectivisme fa que es pugui bellugar i adaptar-se en diversos àmbits i situacions els quals l'economia es pot trobar, i que potser altres escoles descuiden.

A més, no només la seva subjectivitat ressalta, també el seu realisme. En l'actualitat, en els governs i bancs centrals, així com també en l'educació en el nostre país, predominen les idees neoclàssiques. Aquestes idees, tot i estar ben executades per les institucions que hi creuen, han demostrat, tal i com hem vist amb la política del BCE amb els tipus d'interès en els últims anys, no estar adaptades a la realitat econòmica. Tot i que a vegades se'ns oblidí, l'economia i les pertinents polítiques portades a terme, han d'estar relacionades amb el que realment està passant en la nostra societat. És aquest realisme el que realment fa destacar l'escola austríaca i el que ha fet resorgir les seves idees.

I ja per concluir, crec que les idees econòmiques han de ser útils per aquells qui les dominen. En aquest sentit, l'economia austríaca i la teoria del cicle econòmic aplicada a la inversió, ha sigut molt útil per molts inversors fidels a aquesta escola. L'inversor més reconegut a nivell mundial, Warren Buffett, així com el millor inversor espanyol, Francisco Paramés, s'han manifestat ser fidels seguidors d'aquesta doctrina econòmica. La utilització i posada en pràctica de la visió austríaca els ha convertit en els inversors reconeguts que són a dia d'avui.

L'Economia austríaca creix per quedar-se. Tot i les seves crítiques i falta d'eines per demostrar els seus pensaments, les seves idees i la seva lògica estan dotades i preparades per aportar realisme al pensament econòmic actual. La veritat absoluta segurament no la

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

té cap escola, però el cert és que amb diferents visions de la realitat podrem saber de forma més exacta el que està passant. I saber el que està passant és el primer pas per poder solucionar els futurs problemes emergents. Tal i com diuen, l'home és l'únic animal que pot ensopegar dues vegades amb la mateixa pedra. I l'economia austríaca, tot i no ser la principal corrent econòmica actual, ni en cap context de la història recent, pot aportar valor i idees per no ensopegar amb els mateixos problemes que van succeir en el passat.

7. Bibliografia

- Boettke, P., J., (2017), *Manual de economía austríaca contemporánea*, Madrid, Espanya: Unión Editorial.
- Cachanosky, J.C., (Octubre de 2008). La escuela austríaca de economía. *Revista de Instituciones, Ideas y Mercados*. (Número 49), 16-55.
- Huerta de Soto, J. (Març-Abril de 2012). La esencia de la escuela austríaca y su concepto de eficiencia dinámica. *Nuevas corrientes de pensamiento económico*. Número 865, pàgines 55-70.
- Huerta de Soto, J., (2011), *La escuela austríaca: mercado y creatividad empresarial*, Madrid, Espanya: Editorial Síntesis.
- Jahan, S., Saber Magmud, A., Papageorgiou, C. (Septembre de 2014). ¿Qué es la economía keynesiana?. *Vuelta a lo esencial (International Monetary Fund Spain)*. Setembre de 2014, 53-54.
- Menger, C., (2013), *El dinero*, Madrid, Espanya: Unión Editorial.
- Von Mises, L. (1936). “La Theorie dite Austrichienne de Cycle Économique”. *Société Belge d'Etudes et d'Expansion*. 459, 64.

8. Webgrafia

- (2019). Investing: *Alemania – Bonos del Estado*. Recuperat de: https://es.investing.com/rates-bonds/germany-government-bonds?maturity_from=40&maturity_to=290.
- (2019). Investing: *Estados Unidos – Bonos del Estado*. Recuperat de: https://es.investing.com/rates-bonds/usa-government-bonds?maturity_from=40&maturity_to=290.
- Banco Mundial. (2000 – 2017). Banco Mundial: Crecimiento del PIB (% anual), Zona del Euro. Recuperat de: <https://datos.bancomundial.org/indicador/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2017&locations=XC&start=2000>.
- Billello, C. (2019). Lions and tigers and yield curve inversions. Pension Partners. Recuperat de: <https://pensionpartners.com/lions-and-tigers-and-yield-curve-inversions/>.
- Carl Menger. (Sense data). A Wikipedia. Recuperat de https://es.wikipedia.org/wiki/Carl_Menger.
- Deuda Pública de España. Expansión: Datosmacro. Recuperat de: <https://datosmacro.expansion.com/deuda/espana>.
- Doncel, L., V. Gómez, M., (20 Desembre 2018). El gobierno quiere usar la media anual de la inflación para actualizar las pensiones. *El país*. Recuperat de: https://elpais.com/economia/2018/12/20/actualidad/1545323183_042735.html.
- Escuela austríaca. (Sense data). A Wikipedia. Recuperat de https://es.wikipedia.org/wiki/Escuela_austriaca.
- European Central Bank (Sense data). Objective of monetary policy. European Central Bank: Eurosystem. Recuperat de: <https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/objective/html/index.en.html>.
- Friedrich Hayek. (Sense data). A Wikipedia. Recuperat de https://es.wikipedia.org/wiki/Friedrich_Hayek.
- Gran Depresión. (Sense data). A Wikipedia. Recuperat de https://es.wikipedia.org/wiki/Gran_Depresión.
- Hiperinflació en la República de Weimar. (Sense data). A Wikipedia. Recuperat de https://es.wikipedia.org/wiki/Hiperinflaci%C3%B3n_en_la_Rep%C3%BAblica_de_Weimar.

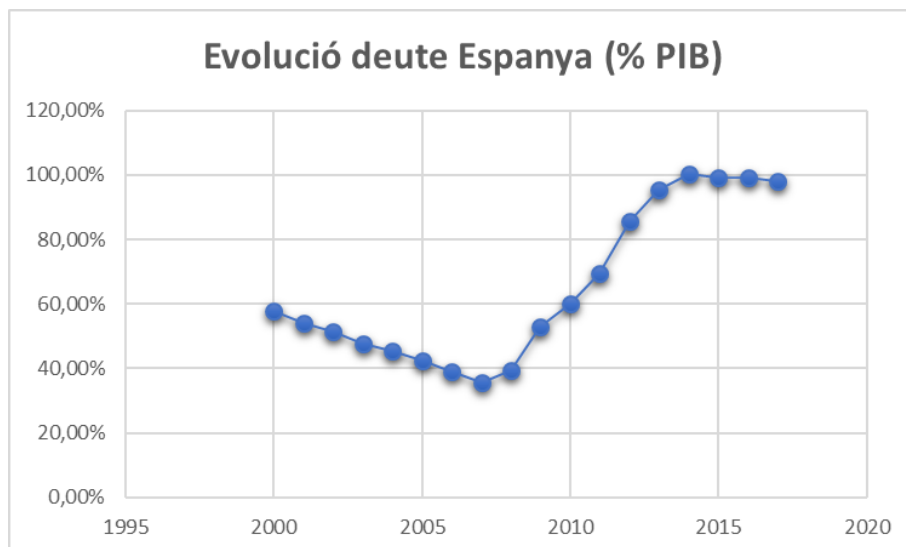
Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

- Instituto von Mises Barcelona. Recuperat de: <http://misesbarcelona.org/>
- Ludwig von Mises. (Sense data). A Wikipedia. Recuperat de https://es.wikipedia.org/wiki/Ludwig_von_Mises.
- Tipos del BCE – Banco Central Europeo. Expansión: Datos macro. Recuperat de: <https://datosmacro.expansion.com/tipo-interes/zona-euro>.
- Worldwide Inflation Data (1991 – 2018). Inflation.eu: Inflación armonizada histórica Europa – IPCA. Recuperat de: <https://es.inflation.eu/tasas-de-inflacion/europa/inflacion-historica/ipca-inflacion-europa.aspx>.

9. Annexos

9.1. Annex 1: Evolució deute públic Espanya últims (2000-2017)⁴⁶

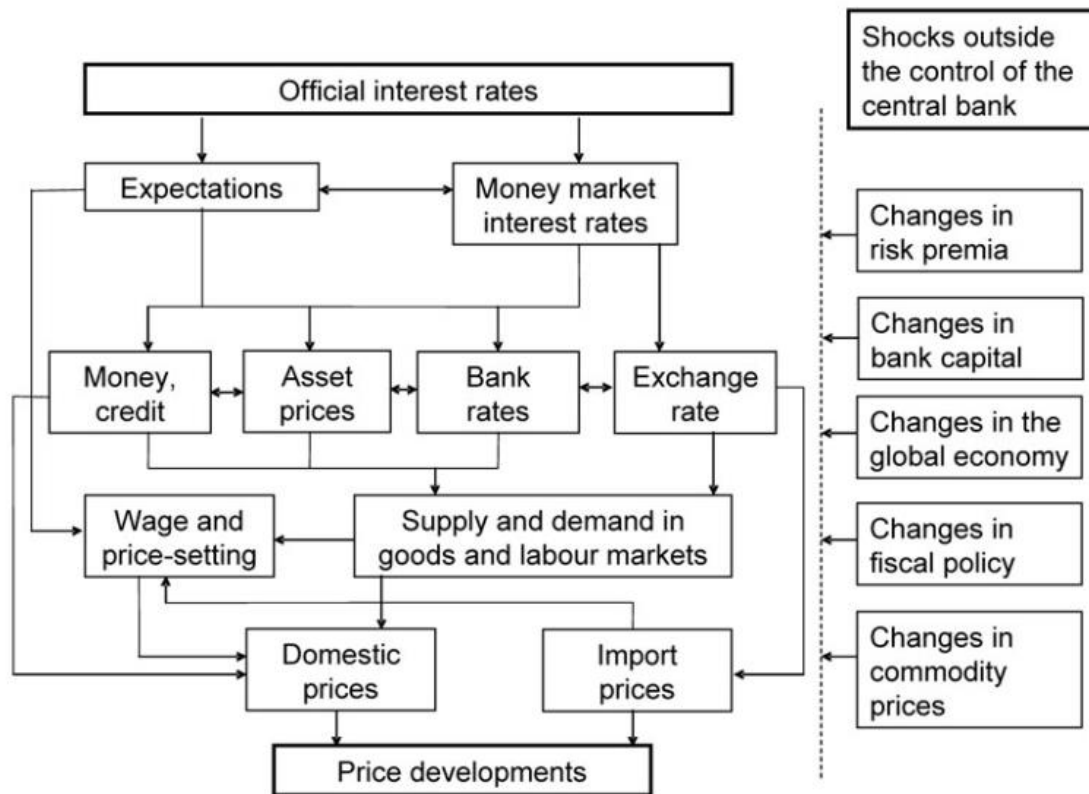
Evolució Deute d'Espanya			
Any	Deute total (M.€)	Deute (%PIB)	Deute per capita
2017	1.144.425	98,10%	24.527 €
2016	1.107.220	99,00%	23.797 €
2015	1.073.934	99,30%	23.125 €
2014	1.041.624	100,40%	22.425 €
2013	978.272	95,50%	21.033 €
2012	890.726	85,70%	19.062 €
2011	743.530	69,50%	15.881 €
2010	649.259	60,10%	13.913 €
2009	568.700	52,80%	12.234 €
2008	439.771	39,50%	9.511 €
2007	383.798	35,60%	8.404 €
2006	392.168	38,90%	8.757 €
2005	393.479	42,30%	8.941 €
2004	389.888	45,30%	9.005 €
2003	382.775	47,60%	8.996 €
2002	384.145	51,30%	9.184 €
2001	378.883	54,20%	9.233 €
2000	374.557	58,00%	9.211 €

⁴⁶ Deuda Pública de España. Expansión: Datosmacro. Recuperat de: <https://datosmacro.expansion.com/deuda/espana>.

9.2. Annex 2: Mecanismes de transmissió de la política monetària del BCE⁴⁷

9.2.1. Annex 2.1. Explicació

El primer que podem veure en l'esquema anterior és que els tipus d'interès oficials són la piràmide de l'economia i per tant, d'ells dependrà l'evolució d'aquesta. A partir de la variació d'aquest tipus d'interès, podem trobar dos conseqüències: una variació en les expectatives de la futura política monetària, així com una variació en les expectatives d'inflació. Com a exemple, podem deduir que si amb un tipus d'interès predeterminat esperàvem que la inflació fos d'un 3%, si el banc central decideix pujar els tipus d'interès, farà encarir d'una manera relativa els béns i serveis de l'economia i per tant, a curt termini l'expectativa d'inflació es veurà reduïda. La segona conseqüència és de lògica: una variació dels tipus d'interès oficials, faran també variar els tipus d'interès del sistema bancari i del mercat. I és que, si els tipus d'interès pugen, els del sistema bancari també hauran de pujar, ja que el cost per ells serà major i per tant voldran mantenir la seva rendibilitat. A més, una pujada/baixada de tipus també farà variar el tipus d'interès de mercat, ja que aquest exigirà més o menys interès en funció dels tipus oficials.

⁴⁷ European Central Bank (Sense data). Transmission mechanism of monetary policy. European Central Bank: Eurosystem. Recuperat de: <https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/transmission/html/index.en.html>

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

Un cop canvien les expectatives i el tipus d'interès de mercat, hi ha un efecte directe sobre altres variables com el preu dels actius financers, el diner que demanarem als bancs, així com la oferta de crèdit existent, i també els tipus de canvi de la moneda.

Per exemple, si el tipus d'interès puja, la rendibilitat exigida a certs actius financers (renda variable), serà major, ja que aquesta està associada a més risc. Per tant, per compensar aquesta exigibilitat a la renda variable, el preu d'aquest actiu baixarà i s'ajustarà en preu per tal de complir amb la rendibilitat exigida.

Pel que fa l'oferta de crèdit i el consum de la societat, en una baixada de tipus per exemple, augmentarien, ja que seria més fàcil accedir al crèdit i per tant, consumir. Finalment la moneda també variaria respecte altres economies que no han sofert cap variació amb el tipus d'interès. Per posar un exemple actual, veiem com els EUA han pujat tipus amb més agressivitat que Europa (el qual els té inmobilitzats) i en conseqüència el dòlar està més fort que l'euro per una raó molt simple: el diner se'n va als EUA en busca de rendibilitzar els seus diners (amb tipus d'interès més elevats), ja que aquí amb els tipus actuals no pot treure rendibilitat sense assumir risc. Això, significa compra dòlars i vendre euros, cosa que fa augmentar el preu dels primers i baixar el dels segons.

Un cop aquests quatre elements varien, el seu impacte segueix amb els salaris, els preus i la oferta i demanda tant del mercat de treball com del mercat de béns i serveis.

Per posar-nos en situació, una disminució dels tipus d'interès tal i com hem vist fins ara, facilitarien l'accés al crèdit de la gent, i per tant el seu consum. Això es tradueix en més consum de forma directa/indirecta i fa que els preus dels béns i serveis pugin, ja que l'oferta es mantindria estable en primer moment i la demanda augmentaria, de tal forma que es compensaria aquest augment de la demanda amb una pujada de preus. El mateix passa pel mercat de treball: amb l'augment de la demanda es vol augmentar la oferta través de més força de treball i per tant, aquesta necessitat d'augmentar la força laboral es tradueix en augment de salaris.

Ja per finalitzar el cicle, podrem veure que els preus domèstics varien d'una forma i els de l'extranger d'una altre: tot això motivat tant pels canvis de tipus de canvi de la moneda, de l'augment/disminució dels costos laborals i dels béns o serveis.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

En conclusió: no li donem prou importància però un canvi en els tipus d'interès oficials d'una regió (en el nostre cas de l'Eurozona), pot afectar i molt a totes les economies que l'engloben. I en definitiva, a tots nosaltres. I així segueixen les economies, depenent d'uns bancs centrals que modifiquen els tipus d'interès com i quan volen per tal de satisfer les seves societats o interessos.

9.3. Annex 3. Diferències Economia austríaca versus Economia neoclàssica⁴⁸

Puntos de comparación	Paradigma austríaco	Paradigma neoclásico
Concepto de lo económico	Teoría de la acción humana entendida como un proceso dinámico (praxeología)	Teoría de la decisión: maximización sometida a restricciones
Punto de vista metodológico	Subjetivismo	Estereotipo del individualismo metodológico
Protagonista de los procesos sociales	Empresario creativo	Homo economicus
Posibilidad de que los actores se equivoquen a priori y naturaleza del beneficio empresarial	Se concibe la posibilidad de cometer errores empresariales puros que hubieran podido evitarse con más perspicacia empresarial	No se concibe que existan errores de los que uno pueda arrepentirse, pues todas las decisiones pasadas se racionalizan en términos de costes y beneficios. Los beneficios empresariales se consideran como la renta de un factor más de producción.
Concepción de la información	Subjetivos, dispersos y cambian constantemente. Distinción radical entre conocimiento científico (objetivo) y práctico (subjetivo)	Se supone información plena de fines y medios que es objetiva y constante. No distinguen entre conocimiento práctico (empresarial) y científico
Foco de referencia	Proceso general con tendencia coordinadora. No se distingue entre la micro y la macro: todos los	Modelo de equilibrio. Separación entre la micro y la macroeconomía.

⁴⁸ Huerta de Soto, J., (2011). *La escuela austríaca: mercado y actividad empresarial*. Madrid, Espanya: Editorial Síntesis.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

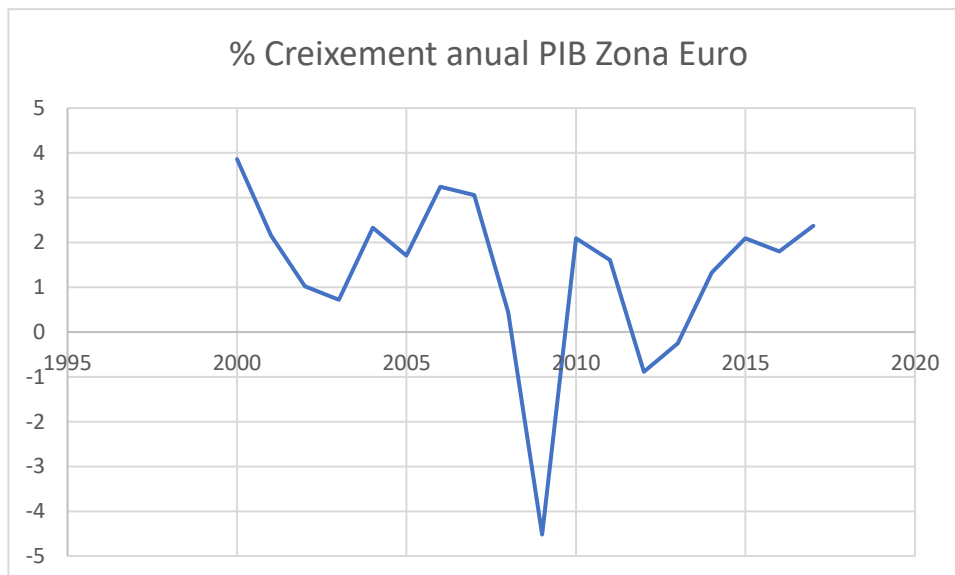
	problemas económicos se estudian de forma interrelacionada.	
Concepto de “competencia”	Proceso de rivalidad empresarial	Situación o modelo de “competencia perfecta”.
Concepto de coste	Subjetivo (depende de la perspicacia empresarial para descubrir nuevos fines alternativos)	Objetivo y constante.
Formalismo	Lógica verbal (abstracta y formal) que da entrada al tiempo subjetivo y a la creatividad humana	Formalismo matemático
Relación con el mundo empírico	Razonamientos apriorístico-deductivos: separación radical y, a la vez, coordinación entre teoría e historia. La historia no puede contrastar teorías.	Contrastación empírica de la hipótesis.
Posibilidades de predicción específica	Imposible, pues lo que suceda depende de un conocimiento empresarial futuro aún no creado. Sólo son posibles “pattern predictions” de tipo cualitativo y teórico sobre las consecuencias de descoordinación del intervencionismo	La predicción es un objetivo que se busca de forma deliberada.
Responsable de la predicción	El empresario	El analista económico (ingeniero social)
Estado actual del paradigma	Notable resurgimiento en los últimos 25 años, tras	Situación de crisis y cambio acelerado

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

	crisis keynesianismo y caída socialismo real	
Cantidad de “capital humano” invertido	Minoritario, pero creciente	Mayoritario y con signos de dispersamiento y disgregación
Tipo de capital humano invertido	Teóricos y filósofos multidisciplinares. Liberales radicales	Especialistas en intervenciones económicas. Grado muy variable de compromiso con la libertad
Aportaciones más recientes	Teoría de la banca libre y de los ciclos económicos Teoría de la función empresarial	Teoría económica de la información Nueva macroeconomía clásica
Posición relativa de diferentes autores	Mises, Hayek, Rothbard, Kirzner	Friedman, Becker, Stiglitz

9.4. Annex 4: Dades econòmiques recents a Europa

9.4.1. Annex 4.1. Creixement anual PIB Eurozona (2000 – 2017)⁴⁹

⁴⁹ Banco Mundial. (2000 – 2017). Banco Mundial: Crecimiento del PIB (% anual), Zona del Euro. Recuperat de:

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

Any	% Creixement anual PIB Zona Euro
2000	3,86
2001	2,16
2002	1,02
2003	0,72
2004	2,33
2005	1,71
2006	3,24
2007	3,06
2008	0,44
2009	-4,52
2010	2,09
2011	1,61
2012	-0,89
2013	-0,25
2014	1,33
2015	2,09
2016	1,8
2017	2,37

9.4.2. Annex 4.2. Inflació anual i mitjana a Europa (2000 – 2018)⁵⁰

Tot i que sempre s'ha agafat la inflació anual, crec convenient agafar més aviat la inflació mitjana en una zona determinada ja que és més representativa. És a dir, la inflació mitjana ens agafa l'increment de preus generalitzat dels béns i serveis més representatius d'una economia durant l'any, i en fa la divisió entre la totalitat dels períodes (en aquest cas, tots els mesos de l'any). La inflació anual no. Aquesta agafa, per exemple, l'inflació del desembre del 2017 i la del 2018, i de la diferència en surt la inflació anual. Això, tot i que es porta fent des de molt temps, crec que no acaba representant la realitat en la seva totalitat. De fet, i sense ànim de fer-ne política, l'últim govern de l'Estat espanyol ja ha

<https://datos.bancomundial.org/indicador/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2017&locations=XC&start=2000>.

⁵⁰ Worldwide Inflation Data (1991 – 2018). Inflation.eu: Inflación armonizada histórica Europa – IPCA. Recuperat de: <https://es.inflation.eu/tasas-de-inflacion/europa/inflacion-historica/ipca-inflacion-europa.aspx>.

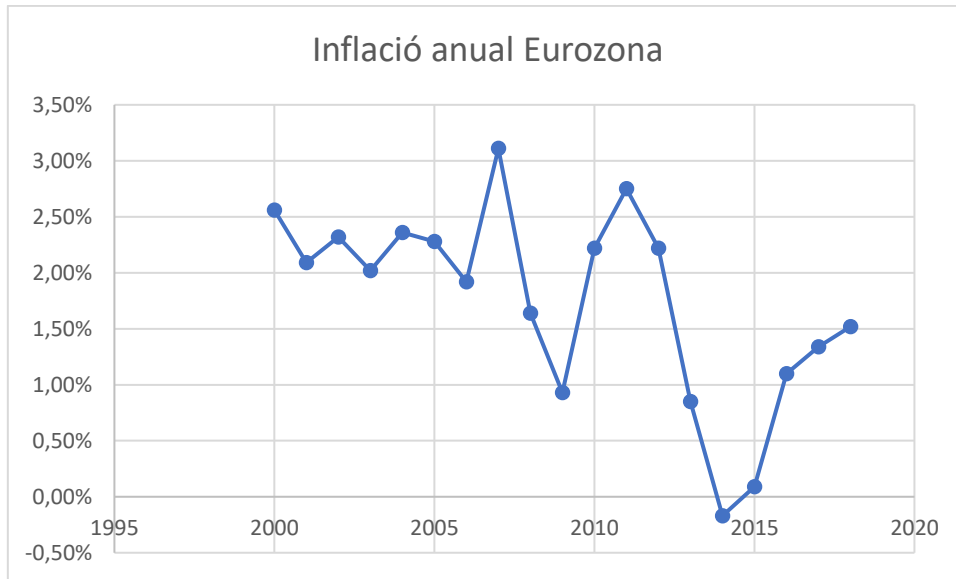
volgut canviar cap a la mitjana anual per voler actualitzar les pensions⁵¹. Tot i que les dades i gràfics semblants, adjuntarem les dos variables:

Inflació anual Europa (2000 – 2018)

Any	Inflació històrica Europa
2000	2,56%
2001	2,09%
2002	2,32%
2003	2,02%
2004	2,36%
2005	2,28%
2006	1,92%
2007	3,11%
2008	1,64%
2009	0,93%
2010	2,22%
2011	2,75%
2012	2,22%
2013	0,85%
2014	-0,17%
2015	0,09%
2016	1,10%
2017	1,34%
2018	1,52%

⁵¹ Doncel, L., V. Gómez, M., (20 Desembre 2018). El gobierno quiere usar la media anual de la inflación para actualizar las pensiones. *El país*. Recuperat de: https://elpais.com/economia/2018/12/20/actualidad/1545323183_042735.html.

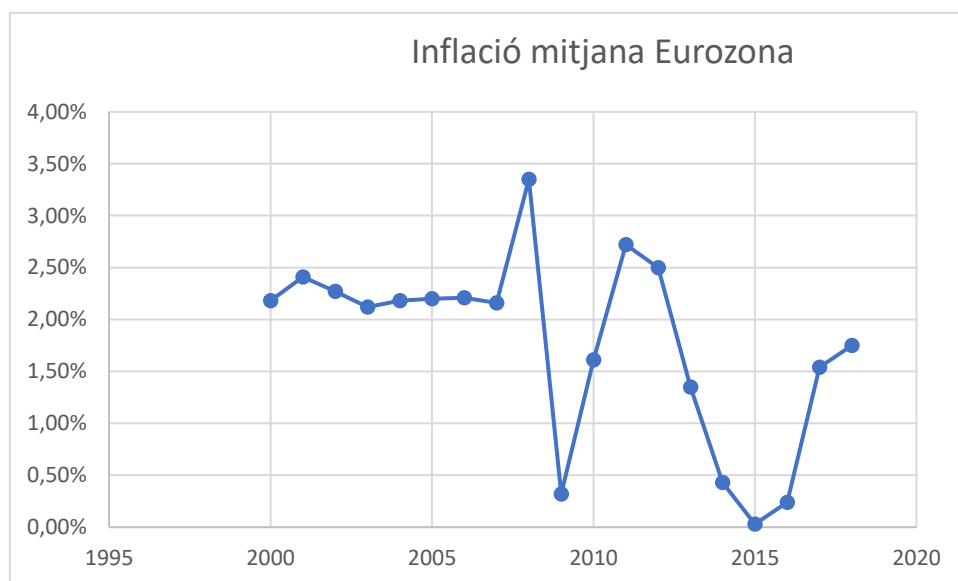
Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

Inflació mitjana Europa (2000 – 2018)

Any	Inflació mitjana Europa
2000	2,18%
2001	2,41%
2002	2,27%
2003	2,12%
2004	2,18%
2005	2,20%
2006	2,21%
2007	2,16%
2008	3,35%
2009	0,32%
2010	1,61%
2011	2,72%
2012	2,50%
2013	1,35%
2014	0,43%
2015	0,03%
2016	0,24%
2017	1,54%
2018	1,75%

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

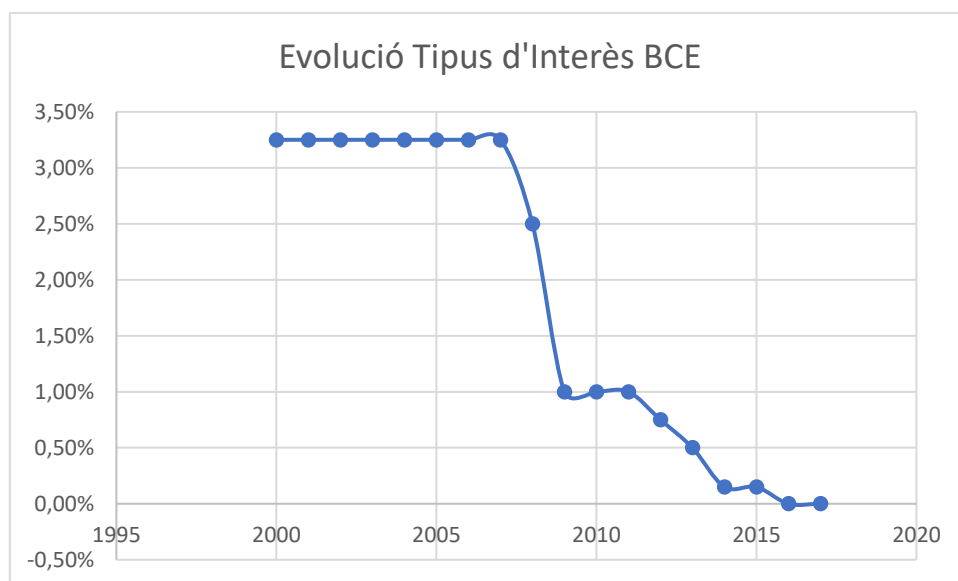
9.4.3. Annex 4.3. Evolució tipus d'Interès BCE⁵²⁵³

Any	Tipus d'Interès
2000	3,25%
2001	3,25%
2002	3,25%
2003	3,25%
2004	3,25%
2005	3,25%
2006	3,25%
2007	3,25%
2008	2,50%
2009	1,00%
2010	1,00%
2011	1,00%
2012	0,75%
2013	0,50%
2014	0,15%
2015	0,15%
2016	0,00%
2017	0,00%

⁵²Amb els tipus d'interès oficials a final d'any.

⁵³Tipos del BCE – Banco Central Europeo. Expansión: Datos macro. Recuperat de: <https://datosmacro.expansion.com/tipo-interes/zona-euro>.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

Escola austríaca d'economia: una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals.

ESCOLA AUSTRÍACA D'ECONOMIA

Una corrent econòmica més realista sobre els afers econòmics actuals

HISTÒRIA I PRINCIPALS AUTORS

Carl Menger, Eugen von Böhm-Bawerk, Ludwig von Mises i Hayek. Tots ells, amb desconcordança de la teoria econòmica imperant van trobar en l'Economia austríaca un marc teòric molt més realista per explicar la realitat de la societat. Ells són els principals impulsors de l'Escola i les principals teories econòmiques.

COMPARACIÓ AMB ESCOLA NEOCLÀSSICA

- Diferents conceptes sobre l'economia. Maximització de la utilitat versus procés de preses de decisions de l'èsser humà.
- Diferents protagonistes socials. Homo economicus versus l'empresari austríac.
- Informació totalment objectiva sobre preus, quantitats, oferta i demanda d'una economia versus visió subjectiva de tota la informació percebuda.
- Models diferents. D'equilibri versus d'eficiència dinàmica.
- Presa de decisions totalment racional versus possibilitat d'error dels austríacs.

REALITAT ECONÒMICA

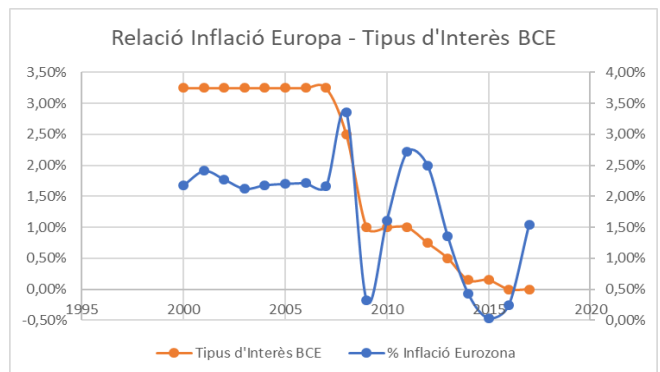
- Diferents versions de la **teoria del valor**: economia clàssica, neoclàssica i austríaca.
- **Inversió actual de la cobra de tipus** dels Estats Units d'Amèrica i possible d'Alemanya. Diferents visions sobre l'economia entre els bancs centrals i els principals agents econòmics. Històricament els banc centrals s'equivoquen.
- **Anàlisi cicle econòmic 2000 – 2018**, amb les variables: creixement anual PIB zona Euro, inflació a Europa i evolució tipus d'interès BCE.

Amb aquestes tres variables, podem observar com la política econòmica del BCE va totalment lligada a la inflació i descuida, totalment, el comportament real de l'economia, com pot reflectir el creixement del PIB de la zona.

Entre 2011 i 2016 la correlació entre la inflació i els tipus d'interès és de **0,973**. Per altre banda, la correlació entre el creixement del PIB amb la inflació i l'evolució dels tipus en el mateix període, és negativa.

TEORIES PRINCIPALS

- **Teoria austríaca del cicle econòmic**. Tot i que els fets d'una economia no es poden canviar, si ho pot fer la forma en que veiem les coses. Aquesta teoria, la principal de l'Escola, argumenta i explica la seva forma d'entendre el cicle econòmic i la manipulació artificial que produeixen els bancs centrals, que fan posposar els problemes de la societat pel futur.
- **Acció humana i funció empresarial**. Aquesta escola basa gran part de les seves idees en el "procès" de presa de decisions de l'èsser humà i l'estudi de la praxeologia.
- **Eficiència dinàmica**. La forma en la qual l'economia es va coordinant gràcies a la competència constant i les decisions de les persones
- **Teoria subjectiva del valor i inversió en valor**. L'escola combina les variables d'utilitat i escassetat per tal d'explicar el que realment dona valor a un bé i/o servei. A més, serveix de base per a molts (i reconeguts) inversors a dia d'avui, creant d'aquesta forma un estil propi d'inversió.
- **Impossibilitat del socialisme**. La dificultat de transmissió d'informació entre agents d'una societat socialista i el temps el qual pot arribar a ser útil tal informació, fa que aquest sistema econòmic, segons els austríacs, sigui quasi impossible d'aplicar.

CONCLUSIONS

- ✓ No és la més fàcil d'explicar, però potser la més realista.
- ✓ La seva subjectivitat permet adaptar-se en cada situació econòmica més fàcilment.
- ✓ No explicada en l'àmbit educatiu públic sense motiu explícit.
- ✓ Falta de realisme en supòsits escola neoclàssica, i recent crisi dels Estats, possibles claus d'èxit del seu resorgiment.

